

**Софийски университет
“Св. Климент Охридски”**

**Катедра „Комуникация, връзки с
обществеността и реклама”**

**„Телевизионна журналистика и литература.
Телевизионната журналистика – транслатор за
представяне, разпространение и популяризиране на
литература и култура”**

**(„Изследване на екранните единици
в предаването „Библиотеката” по БНТ 1
в периода: 19.09.2015г. до 15.09.2019г.”)**

Автореферат на дисертационен труд

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор”
по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и
информационни науки

(Медии и комуникации – Телевизионна журналистика)
към катедра „Комуникация, връзки с обществеността и реклама”

Докторант:
Ирина Николаева Тодорова

Научен ръководител:
доц. д-р Поля Иванова

София,
януари 2021г.

СЪДЪРЖАНИЕ НА АВТОРЕФЕРАТА

I. СТРУКТУРА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД ... 3 стр.

II. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД ... 4 стр.

1. АКТУАЛНОСТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО ... 4 стр.

2. ЦЕЛ И ЗАДАЧИ ... 4 стр.

3. ОБЕКТ И ПРЕДМЕТ ... 6 стр.

4. ОСНОВНА ХИПОТЕЗА ... 6 стр.

5. МЕТОДИ И МЕТОДОЛОГИЯ ... 6 стр.

6. ОГРАНИЧЕНИЯ ... 6 стр.

7. ПЪРВА ГЛАВА. „Телевизионната журналистика като транслатор за литература” ... 8 стр.

8. ВТОРА ГЛАВА. „Тенденции в развитието на жанровите характеристики и форми в предаването „Библиотеката” ... 13 стр.

9. ТРЕТА ГЛАВА. „Предпочитания на респондентите към продуцирането и отразяването на културно съдържание и тематика в медиите” ... 30 стр.

9.1 ВОДЕЩИ ОБОБЩЕНИЯ ЗА ПРОВЕДЕНИТЕ ПРОУЧВАНИЯ ... 50 СТР.

10. ЗАКЛЮЧЕНИЕ ... 53 стр.

III. ОСНОВНО СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД ... 56 стр.

IV. НАУЧНИ ПРИНОСИ ... 60 стр.

V. ПУБЛИКАЦИИ, СВЪРЗАНИ С ТЕМАТА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД ... 61 стр.

VI. ПРИЛОЖЕНИЯ ... 64 стр.

ПРИЛОЖЕНИЕ №1. Регистрационна карта за предаването „Библиотеката”

ПРИЛОЖЕНИЕ №2. Регистрационна карта за предаването „Култура.БГ”

ПРИЛОЖЕНИЕ №3. Част от регистрационните карти на предаването „Библиотеката” ... 65 стр.

ПРИЛОЖЕНИЕ №4. Част от регистрационни карти. Сравнителен анализ между предаванията „Библиотеката” и „Култура.БГ” ... 72 стр.

ПРИЛОЖЕНИЕ №5. Топ №5 изрази от предаването „Библиотеката” ... 74 стр.

ПРИЛОЖЕНИЕ №6. Графики за Трета глава за културно осведомяване сред реципиентите ... 76 стр.

I. СТРУКТУРА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд е общо 557 страници. От тях 265 са основен текст. Приложения са 264 стр., 28 стр. са визуално приложение – диаграми (кръгови и стълбовидни) от проведените авторски анкетни проучвания (Теренно, Второ и Трето онлайн). Дисертационният труд е структуриран в увод, три глави, заключение. Цитираната библиография обхваща източници на български, английски, руски език.

Тази структура осигурява постигането на по-широк обхват на изследването и възможността изложената теза да бъде разгледана от различни гледни точки. Научната разработка няма претенциите за изчерпателност по темата, но дава представа както за развитието на предаването и неговите основни тенденции, така и за функцията, която изпълнява като *транслатор за култура и литература* в обществото чрез способа на телевизионната журналистика. Акцентът се поставя върху предаването и новия формат, който успява да се реализира, като с всеки сезон се развива и донадгражда тематично, жанрово, структурно и смислово с всеки съдържателен компонент. Предлага се задълбочена периодизация, която разглежда различните сезони и откроява поставените научни проблеми.

Дисертационният труд е обсъден на заседание на катедра „Комуникация, връзки с обществеността и реклама” на Факултета по журналистика и масова комуникация на Софийския университет „Св. Кл. Охридски”.

II. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. АКТУАЛНОСТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Актуалността на темата е свързана с цялостното анализиране на единственото литературно некомерсиално художествено предаване в медийния пазар в България – „Библиотеката”. То стартира в новия си формат през 2015г. Наследник е на едноименното предаване от 2006 година с автор и водещ Георги Тенев (с трийсетминутна продължителност), като по-късно се присъединява и Андрей Захариев, като реализацията на идеята се пренася като рубрика с наименование „Денят започва в библиотеката” с водещ Андрей Захариев в рамките на сутрешния блок „Денят започва”/ „Денят започва с култура” по БНТ 1. Предаването претърпява няколко трансформации като формат, времетраене, рубрики и водещи. Неговата значимост се свързва с разглеждането му в цялостния контекст на програмните културни политики на обществения оператор, което до този момент не е достатъчно изследвано от научна гледна точка.

Разглежда се проблемът за връзките между телевизионната журналистика и литературата – проблематика, свързана с нейното съществуване и отразяване, която намира израз в предаването „Библиотеката” по БНТ 1. Литературата е част от културната идентичност, която има определяща роля при създаването на облика на обществото и е движеща сила в развитието и изграждането на духовния живот на България. Тази област не е достатъчно изследвана в контекста на нашето съвремие – динамичността на 21. век и огромното количество информация, която предлагат новите технологии и медии, с които традиционните начини за осведомяване и установените медии си съжителстват.

Предаването осъществява едновременно литературна и телевизионна комуникация, тъй като запознава реципиента с актуална книга, нейния автор, литературни награди, тенденции и процеси.

2. ЦЕЛ И ЗАДАЧИ

Целта на изследването е да се открие какво е мястото на културата и литературата в телевизионното пространство чрез предаването „Библиотеката” по БНТ 1.

С оглед на поставената цел се формулира следната хипотеза. Предполага се, че

телевизионната журналистика може да служи като транслатор и популяризатор на култура и литература.

За доказване на целите и хипотезата се поставят няколко **задачи**:

- да се проучи съдържателно, понятийно и структурно предаването „Библиотеката” по БНТ 1;
- да се направи сравнителен анализ между отделните екранни единици между предаванията „Библиотеката” и „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” по БНТ 1 за период от близо една календарна година: м. септември 2015 година – м. октомври 2016 година.

За да се осъществят поставената цел и задачи на изследването, се определят критерии, с които се оценяват конкретни резултати. В разработката се използват исторически анализ, контент анализ, както и сравнителен анализ между двете предавания „Библиотеката“ и „Култура.БГ”. Периодът на изследване се анализира чрез теорията на телевизионните жанрове и теорията на поведение пред камера.

В настоящия текст се разглеждат общо 150 предавания за периода: 19.09.2015г.-15.09.2019г., свързани с високата художествена стойност, която предаването успява да реализира не само като замисъл, но и като съдържание. „Библиотеката” има дълготрайно пространствено-жанрово развитие, тъй като се излъчва във всеки нов програмен сезон от 2015 година насам. Освен това в летните месеци БНТ представя негови повторения. Към момента тече шести сезон (2020г.-2021г.) от неговото реализиране. „Библиотеката” изгражда пространствено-жанровата идентичност на БНТ наред с други предавания, които телевизията продуцира: „Панорама”; „Голямото четене”; „Малкото голямо четене”; „Ръкописът” и др. „Библиотеката” има общо **шест сезона** (Първи: 19.09.2015г. до 04.06.2016г.; Втори: 17.09.2016г. до 24.06.2017г.; Трети: 23.09.2017г. до 08.07.2018г.; Четвърти: 16.09.2018г. до 16.06.2019г.; Пети: 15.09.2019г. до 28.06.2020г.), като от началото му през м. септември 2020г. (07.09.2019г. до момента) предаването окончателно не се излъчва от Литературния клуб „Перото” в НДК, откъдето стартира през 2015г. Освен, че почти четири години „Перото” изпълнява ролята на символичен дом за предаването „Библиотеката” и „изнесено” телевизионно студио, излъчването му оттам придава специфика и характерен, естествен облик от място, което генерира и транслира изкуство, култура и литература. НДК е открито и значимо пространство, което традиционно се свързва с книгите, книгоиздаването и срещите с автори и дискусии, покрай двата книжни панаира годишно: Пролетният през месец май и Зимният през месец декември.

3. ОБЕКТ И ПРЕДМЕТ

Обект на настоящото изследване е предаването „Библиотеката” по БНТ 1. Проучено е за периода от 19.09.2015г. до 15.09.2019г.

Предмет на изследването е представянето на литературата в различните ѝ жанрови форми чрез методите и способите на телевизионната журналистика.

4. ОСНОВНА ХИПОТЕЗА

Хипотезата на настоящото изследване съдържа твърдението, че освен, че са част от жанрово-пространствена идентичност на БНТ, предаването „Библиотеката” помага на обществения оператор да се утвърди като културна институция в обществото, като чрез способа на телевизионната журналистика оказва ключова роля за *транслатор* на представяне, разпространение и популяризиране на литература и култура.

5. МЕТОДИ И МЕТОДОЛОГИЯ

Методът на настоящата разработка, по който се изследват екранните единици, е разработен и утвърден от доц. Поля Иванова (2008) в книгата „Телевизионни жанрове. Теория, методи, модели”. Избран е заради своята релевантност към провеждането на телевизионно изследване чрез количествени показатели. Утвърдил е ефективността си през годините в осъществяване на сходни проучвания в телевизионна среда. Включва цялостен и подробен анализ на 150 екранни единици. Техните специфики и трансформации са описани подробно в Приложение №3. Спецификите на метода са адаптирани към настоящия труд, като са запазени основните им характеристики. Търси се креативност и оригинален подход при реализацията на анализа от регистрационните карти, които са общо четири на брой. От тях чрез и синтез се достига до смислов и съдържателен анализ. Отчитат конкретни количествени показатели, които са описани и анализирани в регистрационните карти.

6. ОГРАНИЧЕНИЯ

Въведените ограничения в настоящата разработка целят прецизното изследване на научния проблем в избраната тематична област. Заглавието формира организацията и методиката на изследването, като дефинира ограничения в изследователското поле. Анализира телевизионната журналистика като транслатор за представяне, разпространение и популяризиране на литература и култура. Литературата

е част от общото понятие за култура. Обособяването на двете понятия в заглавието не ги противопоставя. Те са в основа на процеса на транслиране, разпространение и популяризиране на културно съдържание чрез телевизионната журналистика. В пространственото поле на предаването „Библиотеката” литература и култура формират предаването. В настоящото изследване не се анализират всички процеси, свързани с литературата и културата на телевизионния екран, а само зададените в заглавието: телевизионната журналистика като транслатор за представяне, разпространение и популяризиране на литература и култура.

Времевият период на изследване включва 19.09.2015г. до 15.09.2019г., тъй като той проследява динамиката, взаимовръзките и очертава ясно тенденциите на развитие на новия вариант на предаването „Библиотеката“ по БНТ 1.

Прави се сравнителен анализ за един телевизионен сезон между предаванията „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” и „Библиотеката“ по БНТ 1 за период от близо една календарна година: м. септември 2015 година – м. октомври 2016 година. Избраният период е целенасочен. Целта е да се открие какво е мястото на културата и литературата в двете предавания. Свързва се с активното стартиране на новия телевизионен сезон, към който традиционно се отчитат реализация на по-голям брой теми и обекти, свързани с култура, изкуство и литература, които могат да се открият в различните канали на медията. Свързва се с подновяването и навлизането на новия сезон, в който културните прояви в страната (изложби, представяния на книги, театрални, оперни и балетни спектакли и др.) са по-многобройни и разнообразни във връзка с новия репертоар и програма от м. септември. Обектите и темите с културно съдържание в новинарските емисии са повече и с по-плътно присъствие. Освен новите им броеве се излъчват и техните повторения: на предавания, прояви, мероприятия, концерти, театрални и балетни постановки, както и документални поредици и филми.

Настоящото изследване няма претенциите да изчерпва всички гледни точки, свързани с темата за телевизионната журналистика и литература.

Общественият оператор БНТ е среда, която транслира телевизионна журналистика и литература. Телевизионната журналистика се разглежда като способ, който осъществява следните функции: представя, разпространява и популяризира литература и култура. Това се осъществява чрез предаването „Библиотеката” като фокусът е насочен към културната журналистика през призмата на литературата.

Настоящият анализ се осъществява чрез телевизионни показатели и функции.

За анализирания период екранните единици се отличават с високата художествена стойност като замисъл и съдържание.

Очертава се взаимовръзката между култура и литература, която се извежда от спецификата на телевизионната журналистика чрез предаванията „Култура.БГ“ и „Библиотеката“. Първото предаване помага на второто не само чрез задържане на зрителското внимание, чрез развитие на аудиторията, като отразява не само широко форматни теми за изкуство, но и специализирани за литература. Запазва рубриката за литература „Денят започва в библиотеката“. Другата функция, която специализираното предаване „Библиотеката“ отстоява е с акцент към развитието и утвърждаването на българските автори, литература, език и национална идентичност, които се осъществяват чрез нейния ефир и запазена територия.

Ключов фактор е телевизионната журналистика като транслатор за култура и литература. Темата на настоящия анализ се изследва с телевизионни показатели. Литературата и културата не са обект и основен фактор на настоящия анализ.

Настоящото изследване анализира ролята на предаването „Библиотеката“ като транслатор на културни послания, които са част от неговата информационна и образователна функция.

За голяма част от обществото телевизионната комуникация има важна роля както като разпространител на информация, така и като *транслатор* на съобщения в литературния и културния живот в страната. Част от предаванията, които осъществяват тази функция са „Библиотеката“, „Денят започва с култура“/„Култура.БГ“, както и други подобни екранни единици на обществения оператор, които са част от неговата жанрово-пространствена идентичност.

Настоящото изследване анализира ролята на предаването „Библиотеката“ да транслира културни послания като част от неговата информационна и образователна функция.

7. Първа глава. „Телевизионната журналистика като транслатор за литература“

Първа глава е озаглавена „Телевизионната журналистика като транслатор за литература“. Нейният обем е 62 страници. Изследва се взаимовръзката телевизия и литература. Посочва се ключовата роля на телевизионната журналистика като

транслатор за култура и литература, не само защото популяризира творците и техните произведения, но и четенето. Прави се научен обзор: в аспект на медии, култура и литература. Откроява се взаимосвързаността между медиите с културата и литературата. Посочва се ролята на телевизионната журналистика да транслира послания като пълноценно комуникира с реципиентите. **Медиите конструират идеята за изкуство и литература.** Променят и преформатират я. Това е валидно за предаването „Библиотеката” и „Култура. БГ” по БНТ 1. Една от функциите на медиите и в частност на тези предавания, е да създават култура, която да работи за обществото. Тези екранни произведения конструират и променят представата за литература по определен начин, като я правят по-популярна и видима. Представят се по запомнящ и въздействащ начин произведения и книги. Канят се университетски преподаватели, творци, преводачи, издатели. Освен лична изява, авторите получават възможност за допълнителна популяризиране, както на себе си, така и на своето творчество. Организируют се дискусии, в които се разискват актуални теми и проблеми. Актуалността на темите, които се извеждат като обекти в новините и медиите, се прилага и в литературата, при конструирането на сюжетите и историите. Новите технологии повлияват развитието както на медиите, така и процеса по разпространение и създаване на литература. Вероятно съвсем скоро ще има приложения, които ще са своеобразни библиотеки и ще предлагат колекция от архив; аудио книги; разгръщане на визуални произведения, препратки, визуални изображения, информация за автора, стила, в който твори; връзки към негови интервюта или част от тях – вид приложение, граничещо с дигитални библиотеки, които ще съхраняват цялата налична информация за автора, произведението, снимки, свързани с мястото, на което се развива действието, стила, епохата, както и препратки към други: автори, изкуства и т.н. При новата комуникационна ситуация ключов момент е променената роля на аудиторията, която от пасивен наблюдател се превръща в активен участник, който има свои функции, дописва написаното чрез възможността да оставя коментари под прочетеното, да влиза по-лесно в диалог с автора. Въпросът за адресиране на посланието винаги стои на дневен ред. Важността и значимостта му са още по-характерни и относителни в днешно време, като се има предвид опасността от нахлуването на *фалшиви новини* и *постистина* в полето на Интернет и средствата за масова информация.

В съвременната ситуация общото между реализирането на медийно, телевизионно и литературно съдържание в електронен вариант са: краткост на изказа, стремеж и бързина към достигане на информация, яснота по отношение на казаното. Това е постижимо чрез налагане на съвременните начини на комуникация и социалните

мрежи, компресия на времето и пространството, широко разпространение на информационните технологии, Интернет и нови средства за общуване. Визуалното възприемане на текста се превръща в ключов момент, има значение при неговото създаване, както и при формулиране и декодиране на посланието. Съвременните реципиенти са визуално ориентирани. Тази тенденция е засилена, защото аудиторията възприема по-лесно информацията, която е обогатена чрез образи. Движещите се изображения, навлезли от киното и телевизията, могат да бъдат открити масово в наши дни чрез мултимедийни платформи, достъпни онлайн.

„Библиотеката” представя синтеза между журналистика-изкуство в комуникационна форма чрез средствата на журналистиката. Изпълнява образователна функция в сферата на: литературата, културата, графичния дизайн и оформлението на книгата. Фактът, че предаването „Библиотеката” се реализира в обществения оператор, а не в частна комерсиална телевизия, му осигурява в определен смисъл свободата за формиране на относителна автономия, обособяване на собствена програмна политика, както и експериментиране с разнообразни стилове, жанрове и начини на реализация при осъществяването на съдържателните компоненти. „Библиотеката” „разпалва” стремежа в аудиторията да учи, опознава, открива съвременни автори и произведения, както и контекста между тях. Тъй като *високата култура* не е достъпна за всички, предаването се опитва да я популяризира и да я направи достижима за по-голям кръг от аудитория. Приносният момент на двете предавания: „Денят започва с култура”/ „Култура.БГ” и „Библиотеката” е, че отстояват потребността от автономност и идентичност, както на българската литература, така и на българската културата.

Специфичното при реализирането на „Библиотеката” е, че тя е предаване, което се осъществява с финансов ресурс и екип от БНТ в реално съществуващо външно телевизионно *комуникационно пространство*, а именно литературния клуб „Перото”. Тази среда е носител на определена специфика. Специализирана е, тъй като е свързана с провеждането на литературни събития: четения, дискусии, чествания, премиери на книги, номинации и награди, както и др., в които участват голяма част от гостите на предаването. Освен познато и комфортно място, се явява част от контекст, с който те се асоциират. По естествен начин тяхното поведение се *транслира* на екрана чрез *телевизионни способности*. В „Денят започва с култура”/ „Култура.БГ” се използват двата вида комуникационна среда: *вътрешна и външна*. Вътрешната е типична за телевизионните организации. Телевизията в България стартира с трансляции, т.е. пряко излъчване на събития, в чиято организация не участва медията. Предава ги директно без монтаж от мястото, на което се провеждат. Това се дължи на факта, че в началото

телевизионната организация не разполага с технически и финансов ресурс, а обучените специалисти са малко на брой, не разполага с изградени и обзаведени с техника и декори студия, които се строят впоследствие, достатъчен брой камери, записващи устройства с магнетофонна лента и пр. По тази причина много от събитията с културна насоченост: театрални, оперни и балетни постановки, музикални концерти, се излъчват „на живо” от гр. София. През следващите етапи на развитие и обособяване на конкретни редакции, които се грижат за реализацията на подобен тип програма, се внедрява т.нар. телевизионен театър, който се реализира от театрални, оперни и балетни артисти и музиканти, с бюджет, технически екип и студио на телевизията. В днешно време се реализират трансляции по смисъл, т.е. събитие, което не е организирано от медията и не се провежда от нейно студио, но е записано с технически ресурс, ПТС и екип на телевизията. То не се излъчва „на живо” в момента на провеждането си, а се запазва за излъчване в контекста на голям празник. Обикновено в по-голямата част това са най-разнообразни концерти, които предизвикват широк обществен интерес и бъдеща гледаемост. Свързани са с утвърдени имена от чуждестранната българска и световна култура. Като такъв тип могат да се посочат: Майсторският клас на Райна Кабаиванска, който се провежда всяка година в гр. София; Джаз фестивалът в гр. Банско; Аполония; музикални концерти на големи български изпълнители: Лили Иванова, Васил Найденов, Богдана Карадочева, Орлин Горанов и др. Откриват се трансляции, които се запазват по смисъл и форма „на живо”. Това са: церемониите по награждаването с театрални награди Ааскер и Икар, както и големия музикален форум Евровизия. Трансляции се регистрират и в спортните събития като: футболни, волейболни, баскетболни мачове, състезания, олимпиади и др. Напоследък чрез Интернет се разпорстраняват т.нар. трансляции тип лайф срийм lifestream.

Анализът регистрира в двете предавания „Библиотеката” и „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” открояване на *поведенческа телевизионна актуалност* и *художествена поведенческа актуалност*, (които са пробирани са в научната телевизионна област от доц. Поля Иванова).

Нежурналистическото поведение преобладава в анализираниите екранни единици в предаването „Библиотеката”. Проявява се не само чрез основната тема и дискусия, но и чрез авторските рубрики, които присъстват във всеки сезон. Открояват се сериозна редакционна отговорност, внимателно селектиране на темите на всеки брой, сериозно телевизионно присъствие на водещия, вътрешна корелация и свързаност между основна тема, интервюта, рубрики, репортажи, художествени произведения, събитийна актуалност и гости. Гостите на предаването се отличават с висока образованост,

професионализъм в своята област, богатата литературна и езикова култура. Те са част от настоящата литературна комуникация. Те са част от литературния процес в България и изграждат вътрешната публика на предаването.

Участието на събеседниците, което се регистрира за изследвания период, е както със *самостояни*, така и с *допълващи функции* в изграждането на съдържателните единици на предаванията.

Защо е важно предаването „Библиотеката” да продължи да съществува

То е част от медийната литературна общност. Единственото е в българския телевизионен ефир. Част е от литературната среда. Вписва се в нея. Разпознато е от вътрешните си публики, които са тесни специалисти в областта на литературата и образованието, критици, литературни специалисти и историци, преводачи, литературоведи, илюстратори, художници, дизайнери, издатели, поети, писатели, творци, докторанти, които често гостуват в него като по този начин го легитимират като място, в което едновременно протичат адекватни и реални литературни процеси, но и се разглеждат актуални проблеми. Предаването е разпознато и от своите външни публики, т.е. от зрителите като едно от интересните и вълнуващи предавания, в които могат да придобият знание и да научат ценна, актуална информация.

Предаването дава възможност на съвременните български автори да представят и презентират своето творчество, като едновременно това е възможност да се срещнат „задочно” със своите почитатели. Това е вид реклама и възможност да достигнат до по-голяма аудитория, включително и до тези реципиенти, за които до този момент тези творци не са познати.

За своите шест сезона (2015-2020г.) и пет години на излъчване, предаването „Библиотеката” успява да се утвърди, да стане част от литературната общност на експерти в тази сфера и медиите, като в-к „Литературен вестник”, в-к „Култура”/„К”, сп. „Култура”, културната програма „Христо Ботев” на БНР и по-специално на предаванията с такава насоченост като „Арт ефир”, както и продуцираното от БНТ „Култура.БГ”, специализираните издания за критика като сп. „Страница” и „Света гора”. Наблюденията върху литературната общност в България показват, че тя функционира по определен и специфичен начин, тъй като полето е много стеснено. Благодарение на своята компетенция, опит, задълбочени знания специалистите гостуват без проблем от една медия в друга. Така се получава обмен и обогатяване. Това са негласни правила, които общността е приела, т.е. преминаване на специалисти

от едно медийно поле в друго, като едновременно тези топоси не са силно конкурентни помежду си, тъй като всяко има своя аудитория. Като пример могат да се посочат: проф. Миглена Николчина, която е преподавател в СУ „Св. Кл. Охридски“, литератор, автор, наблюдател във в-к „Култура“ и модератор в рубриката „Бавно четене“ в „Библиотеката“ заедно с проф. Александър Кьосев; д-р Марин Бодаков, който е преподавател в същия университет, литературен критик, редактор във в-к „Култура“, поет, чест гост и анализатор в предаването „Библиотеката“, модератор на рубриците „Новата книга“ и „От небето до земята“; Силвия Чолева, която е издател, поет, журналист в БНР, предаването „Арт ефир“, като същевременно води рубриката „Без покритие“ в „Библиотеката“; проф. Амелия Личева, която е гл. ред. на „Литературен вестник“, университетски преподавател, литературен критик, председател на журита на литературни награди, творец, анализатор в предаването „Библиотеката“; Георги Ангелов, който е един от водещите на предаването „Библиотеката“, преводач, участник в журита на литературни награди. Има много други примери, които могат да бъдат посочени в подкрепа на горната теза.

8. Втора глава. „Тенденции в развитието на жанровите характеристики и форми в предаването „Библиотеката“

Втора глава от дисертацията е озаглавена „Тенденции в развитието на жанровите характеристики и форми в предаването „Библиотеката““. Обемът ѝ е 119 стр. Структурирана е в две части. В първата, чрез детайлен анализ, се анализират съдържателните компоненти на предаването „Библиотеката“, които изпълняват информативно-образователни функции. Очертават се характеристиките на реализацията на основната тема в предаването чрез жанра на дискусиата. Анализират се ключови характеристики както на постоянните, така и на авторските рубрики в предаването „Библиотеката“.

Отразяват се различните аспекти. Извеждат се характерните изводи приносни моменти и нововъведения за новия формат на предаването „Библиотеката“. Втората част поставя акцент върху сравнителен анализ между предаванията „Денят започва с култура“/„Култура.БГ“ и „Библиотеката“ в рамките на един телевизионен сезон (м. септември 2015 – м. октомври 2016 година). Избраният период е целенасочен. Свързва се с активното стартиране на новия телевизионен сезон, към който традиционно се отчитат реализация на по-голям брой теми и обекти, свързани с култура, изкуство и

литература, които могат да се открият в различните канали на Българската национална телевизия (БНТ).

Предаванията „Библиотеката” и „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” имат обща културно-профилна специализация, но различна насоченост. Първото е обвързано с внимателно селектиране на литературните теми от общия седмичен поток и избиране на значимите обекти и проблематика от тях. Второто е свързано с всекидневното осведомяване на зрителите в актуалния контекст и особености на отразяваната културна проблематика и поле. Свързано е с част от новинарския поток, като граничи с делничната актуалност на сутрешния блок „Денят започва” на обществения оператор, тъй като стартира като негово продължение.

„Библиотеката” е едновременно художествено, елитарно, специализирано предаване от многоходов тип за литература. Наследник е на едноименното предаване. Оповестено е, че то залага на традицията, която наследява, като същевременно ще надгради с нови рубрики, гости и теми. Основната тема в него се реализира чрез жанра на дискусиата. Съвсем естествено е, че предаването се реализира в ефира на обществения оператор, който има дългогодишни традиции в създаването, разпространението и продуцирането на теми и предавания, свързани с култура, изкуство, литература и музика.

Важен е контекстът, в който стартира новият формат на предаването „Библиотеката” на 19.09.2015 година в събота от 09:00 часа по Българска национална телевизия (БНТ 1). От една страна е започването на новата учебна година и предстоящото откриване на Академичната година за Алма матер (01.10.2015г.). От друга страна самата 2015 година е знакова в няколко аспекта, свързани с литературата: създаване на Национален център за книгата в НДК (25.02.2015г.), откриването на литературен клуб „Перото” в НДК – гр. София (16.09.2015г.), учредяването на литературните награди „Перото” (м. ноември 2015г.), обновлението на „Читалнята” (29.07.2015г.) в Градската градина пред Народния театър „Иван Вазов” – гр. София, обособяването на „Къща за литература и превод” (м. май 2015г.), както и стартирането на „Библиотеката” (19.09.2015г.). Всички тези компоненти се презентират и обединяват по естествен начин от специализираното предаване „Библиотеката”, което смислово и визуално се допълва от тях, защото се реализира в „Перото”. Дейността на Националния център за книгата се определя като: *популяризацията на българската литература – в страната и чужбина.*

Способът на реализация на предаването „Библиотеката” е от смесен тип: „на живо” и на запис. Редуват се близък и общ план като начини на заснемане, заедно с визуално покритие „на живо” от „Перото”, за да се пресъздаде автентичен дух и

атмосфера. Другите елементи (постоянните рубрики, авторските рубрики, анкети, интервюта и репортажите) са по-скоро спомагателни. Освен, че внасят разнообразие, успяват да допълнят по свой начин казаното. Откроява се вътрешен *синкретизъм и корелация* в разглежданата проблематика. Спецификата на всяка екранна единица се определя от обособяването на определена тема, която дава облик на цялото телевизионно произведение. Тя служи като насока при разработването на останалите жанрови компоненти, които изграждат телевизионното произведение.

Използване на визуални компоненти в предаването „Библиотеката” (шапки, лога, заставки, визитки)

Те са част от цялостната концепция на предаването. Допълват неговия тематичен и смислов замисъл. Имат ключова роля при комуникацията със зрителите. Могат да бъдат определени като „посредници” в процеса на общуване. Доц. Иванова определя, че в телевизионните предавания т.нар. шапки се оформят чрез образи. За разлика от другите предавания в „Библиотеката” те са много повече свързани с литературата, отколкото с телевизията. Дизайнът и оформлението на шапките на предаването изграждат визуалната комуникация между реципиента и медийното произведение. Проф. Вълканова (2007г.) определя дизайнът като „социокултурен феномен”. Носител е на информация чрез съответни характеристики. Дава възможност за интерпретация от страна на аудиторията, благодарение на своята визуалност. Ефектът, който създават изображенията от кадрите, придружени със звук, са силно осезаеми. Те са в съзвучие със съвременността, като се открояват специфичните черти и значимостта на новите технологии. Шапките се свързват със задаване на предварителна насока и ориентират зрителя.

Представяне на част от периодизацията на предаванията „Библиотеката”

Всички сезони на предаването са взаимносвързани и се допълват. Те са източник на вдъхновение и идеи при реализацията на всеки следващ, като екипът се съобразява от една страна със спецификата на телевизионното произведение, от друга с наложените от телевизионната организация условия, специфики и ограничения.

Първият сезон (2015г.-2016г.) на „Библиотеката” се осъществява в 36 екранни единици. Реализира общо осем *съдържателни елемента* (шест *рубрики, дискусия, заставка* за предстоящи книжни заглавия) като към тях се добавят други компоненти като: репортажи, кореспонденции, анкети, коментари, интервюта и др. Характеризира се с много рубрики. Първият сезон е *експериментаторски*.

Вторият сезон (2016г.-2017г.) осъществява 38 екранни единици. Предаването вече се излъчва от 10ч. в събота. Запазва се цялостната му концепция като структура, тематично съдържание и реализация. Въпреки регистрираните промените от Първия сезон, периодът може да се определи като *стабилизация и надграждане*. Променен е часът на стартиране – в по-гледаемо време. Реализира общо пет *съдържателни елемента* (четири рубрики, и *дискусия*), като към тях се добавят други компоненти като: репортажи, кореспонденции, анкети, коментари, интервюта и др. Характеризира се с най-малко рубрики: общо четири на брой за разлика от Първия сезон, в който са шест. Това са: авторските „Без покритие“, „Чели ли сте тази книга?“, „Бавно четене“ и постоянната: „Книга на седмицата“. Това рефлектира цялостно върху съдържателните елементи в предаването. Добавя се единствено *дискусията*. Не се регистрират други съдържателни промени, освен че рубриката „Битката на книгите“ с водещ доц. Йордан Ефтимов се трансформира в „Без покритие“ с модератор Силвия Чолева.

Третият сезон (2017г.-2018г.) реализира 34 екранни единици. Осъществява общо осем *съдържателни елемента* (седем рубрики и *дискусия*) като към тях се добавят други компоненти като: репортажи, кореспонденции, анкети, коментари, интервюта и др. Отличава се с най-много рубрики, т.е. с една повече от Първия сезон. Третият сезон се характеризира с *преоценка и преосмисляне*. Той е своеобразно *осмисляне* на част от съдържанието и рубриките. Въвеждат се нови рубрики, преработват се част от тях, като се връщат в известен смисъл „60 секунди за една книга“ в „Препоръчано“, в която даден автор представя своя любима книга.

Четвъртият сезон (2018г.-2019г.) осъществява 36 екранни единици. **По изключение той стартира на запис. Това не се е случвало досега с изключение на този през 2020г., който вече като реализация ще протича на запис заради часа на излъчване: понеделник от 23:30ч.** Може да се определи като *въвеждане на динамика*. Реализира общо десет *съдържателни елемента* (осем рубрики, *дискусия*, *интервю тип телевизионен портрет*) като към тях се добавят други компоненти като: репортажи, кореспонденции, анкети, коментари, интервюта и др. Характеризира се с най-много рубрики. Редуват се интервю тип телевизионен портрет в художествен вариант, реализирано през призмата на четенето, литературата и книгите. В определени броеве се осъществява реализиране на *дискусия*. В Четвъртия сезон предаването регистрира повече творческа свобода чрез снимането с две камери и различни ъгли в репортажите и интервюта. Използва двама монтажисти в реализацията на един екранен компонент, с което се цели екипност. Проявява по-голям творчески и идеен подход. В допълнителните съдържателни елементи освен синхрони се открояват: визуално

покрите от корицата и съдържанието на презентираното произведение, целенасочено търсене на място, което кореспондира с разглежданата тема. Регистрира се непрекъснато движение на камерата, с което се извършва преминаване от заобикалящата модератора среда, както и пресечки с книгата, която държи в ръцете си. Преминва се през различни ъгли и планове на заснемане на лицето в кадър, с цел внасяне на динамика.

Петият сезон (2019г.-2020г.) съдържа само една екранна единица. Окончателно се излъчва от Студио 6 в БНТ. Като визуален елемент може да се открие изписването на заставка с акцент от разговора, взет от сутрешните блокове като актуалност – пр. „Всеки, дарил книга, ще получи подарък от „Столичната библиотека” – безплатна читателска карта”. Презентиране на множеството кампании и инициативи, които провежда библиотеката, работилници, изложби. Ново също е преминаването на визуалното покритие на втори план, докато вървят въвеждащи анонси или анонси-преход. Като новост в този сезон на предаването се отчита, че докато водещият изчита анонс-преход към следващата съдържателна единица в предаването, на видео стените зад него се визуализират откъси от предстоящото излъчване на анонсираното съдържание. Това се дължи на техническата възможност, с която разполага студиото.

Във Втора глава се прави анализ на структурата и съдържанието на предаването. Изследват се 150 екранни единици за периода 19.09.2015г. до 15.09.2019г. Мотивацията за избора на анализирания обект (седмичното специализирано литературно предаване „Библиотеката” по БНТ 1 за период от пет години е свързана с високата художествена стойност, която то успява да реализира не само като замисъл, но и като съдържание. Има дълготрайно пространствено-жанрово развитие, тъй като се поставя във всеки нов програмен сезон от 2015 година насам. В тази глава се реализира сравнителен анализ на „Библиотеката“ и „Култура.БГ“. Чрез посочената методология заедно се анализират структурно-жанровите характеристики на предаването. Проследяват се взаимовръзките и тенденциите при реализацията на сезоните. Реализира се монологично и диалогично присъствие в кадър, като монологичното е със самостоятелно значение.

Чрез реализацията на *съдържателните характеристики*: интервюта, анкети и др. се реализират класическите характеристики на съответните жанрове, предаването реализира своите образователна и информативна функция. Съдържат отличаващите ги признаци. Специфичното при тях е, че представят отново *нежурналистическото* и *журналистическото поведение пред камера*, (което е апробирано от доц. Поля Иванова) като чрез избрания подход на синтезирания елемент, се отрязват въпросите, а

се оставят само отговорите. Присъстват утвърдените: визуално покритие, музикална подложка, глас зад кадър, синхрони с участниците.

Жанровите характеристики на предаването „Библиотеката” предлагат *разнообразни форми* през анализирания четиригодишен период. Осъществяват се постоянни и авторски рубрики. Под понятието „*постоянни рубрики*” се разбира: осъществяване като замисъл, тематика и съдържание от екип на предаването, който издирва външни лица, които да се включат в реализацията. Съчетават се двата вида поведение пред камера: *журналистическо* и *нежурналистическо*, като второто е индиректно, тъй като първото е определящо, защото е свързано с реализацията на конкретно послание. Целта при използването на този подход е да се обогати съдържанието на предаването. Под „*авторски рубрики*” се разбира, че техният замисъл, тематика и съдържание се реализират чрез външни за предаването лица, които за разлика от редакторите, журналистите и техническия персонал, не са част от медията, с чийто ресурс и потенциал екранното произведение се продуцира и реализира. Тези автори имат едновременно своя автономност и индивидуален творчески подход в работата си, заради които са поканени да се присъединят към предаването. Тяхното поведение пред камера често е от *нежурналистически* тип с експертен характер. Макар че същевременно се съчетава с *журналистическо* поведение, което е индиректно, тъй като репортерите и редакторите селектират съдържанието, което чрез способа на монтажа се излъчва като краен вариант за зрителя.

Чрез сравнителен анализ между двете предавания „Библиотеката” и „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” се регистрира специфичен *двупосочен модел*, чрез който се проследява развитието на съпаденията на теми и обекти в екранните единици. Отчита се *транслация* чрез *двупосочния модел*. Прехвърлят се както от всекидневното, така и от седмичното предаване. Анализирани са задълбочено. Част от тях са представени в Приложение №4.

Обвързано е с подновяването и навлизането на новия сезон, в който културните прояви в страната са по-многобройни и разнообразни във връзка с новия репертоар и програма от м. септември. Обектите и темите с културно съдържание в новинарските емисии са повече и с по-плътното присъствие. Освен новите им броеве се излъчват и техните повторения: на предавания, прояви, мероприятия, концерти, театрални и балетни постановки, както и документални поредици и филми. Предполага се, че освен като традиционните медии (радио и телевизия), които продуцират и разпространяват културно съдържание, „Библиотеката” и „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” по БНТ 1 си прехвърлят теми, които са в двупосочен поток, т.е. от седмичното към всекидневното предаване и обратно. Анализират се съпаденията при отразяването

теми и обекти тип *транслации* между предаванията „Библиотеката” и „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” по БНТ 1 за представянето на литературата в различните ѝ жанрови форми чрез методите и способите на телевизионната журналистика.

Корпусът на изследването включва: общо 257 екранни единици.

За предаването „Библиотеката” те са: 36 единици от Първия сезон (2015-2016) Излъчват се веднъж седмично по БНТ 1. Предаването „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” се излъчва от понеделник до петък. Изследват се 221 телевизионни единици в Шестия сезон (2015-2016).

Методът на настоящата разработка, по който се изследват екранните единици, е разработен от доц. Поля Иванова в книгата „Телевизионни жанрове. Теория, методи, модели” (2008). Прилага се към настоящото изследване като най-релевантен и доказал своята ефективност. Регистрационните карти са общо четири на брой за двете предавания. Включват базови модели, които описват основни характеристики. От тях, чрез анализ и синтез, се достига до смислов, съдържателен и сравнителен анализ. Те отчитат количествени показатели.

Уточнение: Поради големия обем на екранните единици в настоящата разработка ще бъдат описани само случаите, в които се регистрира съвпадение, тъй като ще се получи излишен масив от информация.

Ограничението, което е прието при селекцията, е в рамките на два месеца на отразяване на тематиката в двете предавания, тъй като се получава прекалено голям интервал и се губи информационната стойност на разглежданите обекти.

В настоящия текст се регистрират общо седемнайсет *транслации* чрез 47 телевизионни обекта за периода: 17.09.2015г.-21.10.2016г. Мотивация за избора на анализирания обект (седмичното специализирано литературното предаване) „Библиотеката” и „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” (всекидневно художествено предаване с по-общ културен профил, който обхваща по-широка проблематика на разглежданите теми, които освен *всекидневна и събитийна*, включват често и *политическа и местна актуалност*¹.) по БНТ 1 за период от една календарна година е свързана с високата художествена стойност, която предаванията успяват да реализират не само като замисъл, но и като съдържание. Те имат дълготрайно пространствено-жанрово развитие, тъй като се поставят във всеки нов програмен сезон. „Библиотеката”

¹ Разглежда теми като: избор за главен архитект на град София, предстоящи парламентарни избори през 2017 година, език на омразата, проблеми в медиите и журналистиката, отразяването на фалшиви новини и др.

съществува от 2015 година насам. „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” е по-дълготрайно, като се реализира успешно в този формат от 2010 година.

„Денят започва с култура” стартира на 6-ти декември 2010 година като кратка рубрика за култура след социално-политическата част на сутрешния блок „Денят започва” по Българската национална телевизия. Впоследствие времетраенето се увеличава до малко над 60 мин. Рубриката се отделя като самостоятелно предаване тип слот. Първите му водещи са Андрей Захариев и Александра Гюзелева-Шани, които са и сценаристи. Идеята за реализацията е на Севда Шишманова в отговор на високата необходимост на аудиторията за отделно предаване, което е специализирано единствено в сферата на културата. Андрей Захариев пренася идентичност от политическия информационен сутрешен блок „Денят започва”, тъй като паралелно е и негов водещ.

Преди това той е част от самостоятелното предаване „Библиотеката”. По-късно и от „История.БГ”. Към момента върви десетия сезон на предаването „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”². Със спирането на в-к „Култура” на 27-ми юли 2018г. и стартирането на новия телевизионен сезон през септември 2018г. предаването „Денят започва с култура” се преименува на „Култура.БГ”. Това не е случайно – целта е идентификация на медията от страна на реципиентите с отразяването на културата в България и акцентите в международен план. От една страна се цели уеднаквяване с бранда на БНТ („Туризм.БГ”; „История.БГ” и др.), а от друга със спирането на в-к „Култура”, предаването дава заявка, че има силите и капацитета да замести книжното издание, като едновременно предлага високо качество, всеобхватност на теми и процеси, както в-к „Култура”. В-к „Култура” излиза 61 години (26 януари 1957г.-2018г.). Първоначално под името „Народна култура”. Освен, че е едно от най-старите специализирани издания, вестникът има опит и традиции в областта на културната журналистика. Трансформациите на предаването „Култура.БГ” от стартирането му досега са от няколко вида: промяна на водещите и времетраене. Две двойки водещи, които се редуват всяка седмица. Първоначално водещи са: Александра Гюзелева и Андрей Захариев, следват Александра Гюзелева и Георги Ангелов, които се редуват с Анна Ангелова и Даниел Ненчев. Следват Анна Ангелова и Георги Ангелов. Последните двойки водещи към днешна дата са: Александра Гюзелева и Махаил Заимов; Анна Ангелова и Петър Стоянович. През 2020г. се реализира чрез един водещ. Времетраенето се увеличава до час и 20 мин. като през 2018г. е ограничено в рамките на 60 мин. Самото предаване „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” представя

² Първи: 2010г.-2011г.; Втори: 2011г.-2012г.; Трети 2012г.-2013г.; Четвърти 2013г.-2014г.; Пети 2014г.-2015г.; Шести: 2015г.-2016г.; Седми: 2016г.-2017г.; Осми: 2017г.-2018г.; Девети: 2018г.-2019г.; Десети 2019г.-2020г.

опозиция между водещите, които са в седнала позиция и репортажите и преките включвания, в които журналистите са респективно в права позиция като поведенческо позициониране.

Журналистите на обществения оператор БНТ традиционно се свързват с представянето и утвърждаването на книжната култура в България. През 2012 година наградата „Рицар на книгата” е дадена на четирима журналисти от БНТ. Това са: Андрей Захариев, който води в момента предаването „Библиотеката”; Георги Ангелов, който представя книги в „Денят започва с култура”; Евгения Атанасова за „Малкото голямо четене” по БНТ 1 и Бойко Василев.

Ключовото за предаването „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” е, че осъществява обвързаност и мост между различните изкуства, които отразява. Изпълнява хедонистична и образователна функция.

„Денят започва с култура”/„Култура.БГ” дава възможност за разпространяване и изява на авторското телевизионно творчество на обществения оператор в различни тематични направления. Като пример могат да се посочат презентаторските кампании, които се открояват в различните години в ефира на сутрешния блок за култура. Освен със своята политематичност, предаването се налага като трибуна за запознаване на зрителите и утвърждаването на различни продукции. Могат да се открият „Ръкописът”; „Под прикритие”; „Лятно кино с БНТ” и др. Освен стратегически маркетингов ход и разпространение сред аудиторията още със стартирането на деня, това е достъпен начин за изграждане на структурата на екранната единица на „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”.

Друга инициатива, свързана с открояване на четенето и книгите, на която предаването „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” дава своя ефир като възможност за изява и популяризация сред зрителите, е „Голямото четене” през 2008г. Като съпътстваща кампания може да се открие „Пътуващата библиотека”, която гостува в центъра на различни големи градове. Участват популярни личности, както граждани и ученици. Тя представлява автобус, който е пълен с книги. Всеки посетител дарява книга, за да влезе в автобуса, като има право да си вземе друга. Върху дареното произведение се поставя печат тип екслибрис „Библиотеката на голямото четене”. Осъществява се чрез жанра на репортажа и кореспонденцията. За „Голямото четене” се осъществяват също кратки телевизионни обекти на централните новинарски емисии и преки включвания за сутрешния блок.

Предаването „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” отстоява високи принципи както в образците на художествената литература, които популяризира, така и в отношението на езика и културата на изразяване. Това може да се открие чрез специализираната словесна рубрика „Език мой” с проф. Владко Мурдаров, която „опреснява” на зрителите правилата за правопис и правоговор на българския книжовен език.

През 2012 година стартира веднъж седмично рубриката „Денят започва в библиотеката” в рамките на сутрешния блок. В него се канят поети, писатели, издатели, преводачи. Презентират се литературни произведения. Коментират се награди и номинации. Представят се фестивали, както и конкурси, които ще се състоят. Тя се реализира и през 2013г., като за определен период от време е спряна. През 2014 година се завръща отново в ефира. През 2015 година предаването „Библиотеката” отново се обособява като самостоятелна екранна единица с нова оригинална концепция.

Открояване на акценти от анализа в регистрационните карти за съвпаденията при отразяването на литературни новини, теми и обекти, тип *транслации* между предаванията „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” и „Библиотеката”, реализирани в един телевизионен сезон през м. септември 2015 година – м. октомври 2016 година по БНТ 1

Регистрира се употреба на книжно произведение като заглавие на цяла екранна единица. В случая това е: „Една и съща река” на Здравка Евтимова е романът на годината” в предаването „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” (12.05.2016г.) по БНТ 1. По-късно този подход е пренесен в предаването „Библиотеката” с реализацията на темата „Свети вълк” на Елена Алексиева – роман на годината” (12.05.2019г.), макар да е извън изследвания период.

Регистрира се употреба на книжно произведение като заглавие на цяла екранна единица. Такъв е случаят с екранна единица „Боинг-747” – дебютният роман на Виктор Дяков” (25.01.2016г.).

Регистрира се употреба на периодично литературно издание, което е заглавие на екранна единица. Такъв е случаят със списанието „25 години „Ах, Мария” (29.01.2016г.). Този подход е пренесен в предаването „Библиотеката” в броя „Литературен вестник на 25” (09.04.2016г.).

„Денят започва с култура”/„Култура.БГ” посвещава предаване на литературна творба тип *събитийна актуалност*. По изключение екранната единица §13 се реализира, тъй като току-що е излязла творбата „Болката на откровението” от Мехмед

Карахюсеинов” чрез предаването „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” (10.11.2015г.). Тя носи заглавието на стихосбирката на автора, който е жертва на възродителния процес. Този похват за озаглавяване на екранна единица е установен за предаването „Библиотеката”. Като пример може да се посочи броят „Размразяване и разлом. Българската литература през 60. години” (28.11.2015г.).

Единственият тип литературно припокриване между двете предавания е свързано със световно значими събития. Такива са екранните единици: за „Библиотеката”: „Относно Еко” (27.02.2016г.) и „Боб Дилън: музика и литература” (22.10.2016г.); за „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: „In memoriam. За Умберто Еко говори проф. Ивайло Знеполски” (22.02.2016г.) и „Боб Дилън с Нобелова награда за литература” (14.10.2016г.).

За двете предавания е характерен *вътрешен плурализъм*, т.е съчетание на разнообразие и качество на програмното съдържание, избягване на еднотипното отразяване на теми, идеи и проблематика, открояване на вълнуващ начин при поднасянето на съдържание. Отличават се с разнообразие и качество, които са техни отличителни черти.

Двете предавания активно работят в посока на децентрализация на културата чрез отразяване на теми, които са извън столични. Като пример може да се посочи темата: за „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: „Пловдив чете” (09.06.2016г.); за „Библиотеката”: „Пловдив чете” (04.06.2016г.).

Регистрират се съвпадения между двете предавания „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” и „Библиотеката” разнопосочна изява на литературни прояви. Това са: литературните награди „Перото”, фестивали като „Пловдив чете”, „Софийски международен литературен фестивал”, „Master of art”, презентирани на книги, гостуване на автори, преиздаване на антична литература, представяне на литературна периодика и др.

Най-често използваният жанр за реализация на телевизионния тематичен обект в предаването „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” е чрез жанра на *интервюто* заедно с *анонс-преход*.

В предаването „Библиотеката” най-често се регистрира съвпадение чрез реализация с рубриката „Чели ли сте тази книга?” – монологично изказване с коментарни елементи; отделни интервюта, както и дискусии в тематичните единици.

За анализирания период има съвпадения на водещия Георги Ангелов, който се свързва с двете екранни произведения „Библиотеката” и „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”.

Отчита се съвпадение на теми чрез *двуосочния модел*. Прехвърлят се както от всекидневното, така и от седмичното предаване.

Двуосочният модел на комуникация регистрира:

- *Транслация на теми от „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” към „Библиотеката”;*
- *Транслация на теми от „Библиотеката” към „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”;*
- *Пренос тип транслация в същата седмица от „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: §27 „In memoriam. За Умберто Еко говори проф. Ивайло Знеполски” (22.02.2016г.); към предаването „Библиотеката” §28 „Относно Еко” 27.02.2015г.*
- *Пренос тип продължение на темата поради големия и значим обществен интерес, макар че вече се е състояла дискусия в предаването „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” към „Библиотеката” и отново към „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”*

Реализира се по *събитийна актуалност*. Това е името на цялата екранна единица. Излизане на книга. §13 „Болката на откровението” от Мехмед Карахюсеинов” БНТ 1, „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” 10.11.2015г.

Двуосочният модел на комуникация регистрира:

Регистрационна карта №1

Транслация на теми от „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” към „Библиотеката”

Брой №1	От „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” §1 „Предаването „Библиотеката” на БНТ 1 с нов формат” (17.09.2015г.); към предаването „Библиотеката” §2 „Свобода и слово”/стартиране на предаването (19.09.2015г.);
Брой 2	от „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: §5 „Литературни награди „Перото” (02.11.2015г.); §6 „Номинации за награди на книжарница „Перото” – проза” (03.11.2015г.); §7 „Номинации за детска литература – награди на клуб „Перото” (03.11.2015г.); към предаването „Библиотеката” §9 „Българската литература зад граница” (07.11.2015г.) и продължаване на темата в сутрешния блок §8 „Номинации за наградите на литературния клуб „Перото” за цялостно творчество” (08.11.2015г.); от „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: §10 „Диатрибите” на Еликет в превод на проф. Богдан Богданов” (05.11.2015г.); §11 („Нов превод на Платоновия „Пир”) към предаването „Библиотеката” §12 „Античната литература и съвременния човек” (14.11.2015г.);
Брой 3	от „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: §13 „Болката на откровението” от Мехмед Карахюсеинов” (10.11.2015г.); към предаването „Библиотеката” §14 „Чели ли сте тази книга?” (28.11.2015г.);
Брой 4	от „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: §15 „Софийски литературен фестивал”

	(25.11.2015г.); към предаването „Библиотеката” §16 представяне на предстоящия Софийски литературен фестивал в рубриката „Чели ли сте тази книга?” (05.12.2015г.);
Брой 5	от „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: §17 „Софийски международен литературен фестивал” (01.12.2015г.); §18 „Поезия и музика на Софийски международен литературен фестивал” (02.12.2015г.); §19 „43-ти Софийски международен панаир на книгата” (08.12.2015г.); към предаването „Библиотеката” §20 „Иберийската литература” (12.12.2015г.);
Брой 6	от „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: §23 „Боинг-747” – дебютният роман на Виктор Дяков” (25.01.2016г.); към предаването „Библиотеката” §24 „Репортаж с писателя Виктор Дяков за романа му „Боинг-747” (20.02.2015г.);
Брой 7	от „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: §25 „25 години „Ах, Мария” (29.01.2016г.); към предаването „Библиотеката” §26 „Литературната периодика – изчезнали и изчезващи видове” (13.02.2015г.);
Брой 8	от „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: §27 „In memoriam. За Умберто Еко говори проф. Ивайло Знеполски” (22.02.2016г.); към предаването „Библиотеката” §28 „Относно Еко” (27.02.2015г.);
Брой 9	от „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: §29 „Master of art - документални филми за изкуството”(31.03.2016г.); към предаването „Библиотеката” §30 „Интервю с Найо Тицин за фестивала „Master of art” (09.04.2016г.); от „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: §31 „Една и съща река” на Здравка Евтимова е романът на годината” (12.05.2016г.); към предаването „Библиотеката” §32 чрез осъществяване на дискусиата „Градът и съвременната българска литература”, в която се акцентира на носителите на наградата „Роман на годината” на „Фонд „13 века България” – Здравка Евтимова, която гостува (14.05.2016г.);
Брой 10	от „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: §35 „Младите и поезията” (07.09.2016г.); към предаването „Библиотеката” §40 Дискусия „Литературна София” (17.09.2016г.), в която Рене Карабаш презентира литературното заедно със своите колеги Илиян Любомиров и Константин Трендафилов; от „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: §36 „Награди на Литературния клуб „Перото” 2016” (12.09.2016г.); §37 „Наградите на литературен клуб „Перото” – номинации” (14.09.2016г.); §38 „Номинациите за „Детска литература” за наградите на „Перото” (15.09.2016г.); §39 „Иван Теофилов със специалната награда” на „Перото” (19.09.2016г.); към предаването „Библиотеката” §41 Рубрика „Чели ли сте тази книга?” (17.09.2016г.);
Брой 11	от „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: §42 „Боб Дилън с Нобелова награда за литература” (14.10.2016г.); към предаването „Библиотеката” §43 презентирание на новина в дискусиата, че Боб Дилън е носител на Нобелова награда за литература. Регистрира се <i>поведенческа телевизионна актуалност</i> ¹ (2008), че следващото предаване ще е фокусирано върху нобеловите награди;
Брой 12	от „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: §46 „Момчил Николов представи романа си „Последната територия” (21.10.2016г.); към предаването „Библиотеката” §47 рубриката „Чели ли сте тази книга?” (29.10.2016г.), в която се препоръчва романът „Последната територия” на Момчил Николов.

Регистрационна карта №2

Транслация на теми от „Библиотеката” към „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”

Брой 1	От „Библиотеката” §4 Авторска рубрика „Чели ли сте тази книга?” на Светлозар Желев с препоръка за книгата „Писателят призрак” на Филип Рот (03.10.2015г.); към предаването „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” §3 „Писателят призрак” на Филип Рот” (06.10.2015г.);
Брой 2	От „Библиотеката” §22 (05.12.2015г.) „Да превеждаш драматургия”/ интервю с преводача Нева Мичева „Да превеждаш драматургия”. Отчита се <i>поведенческа телевизионна актуалност</i> : съобщава се, че ще излиза сборникът „9 пиеси на Галсеран”; към предаването „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” (09.12.2015г.): §21 „Жорди Галсеран: Търся хумора и в най-тъмните моменти от живота”;
Брой 3	От „Библиотеката” §34 Дискусия „Пловдив чете” (04.06.2016г.); към предаването „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” §33 „Пловдив чете” (09.06.2016г.), т.е. изпреварване, анонсиране и пренос на тема от едно предаване в друго.

Регистрационна карта №3

Пренос тип транслация в същата седмица

Брой 1	от „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: §27 „In memoriam. За Умберто Еко говори
--------	--

	проф. Ивайло Знеполски” (22.02.2016г.); към предаването „Библиотеката” §28 „Относно Еко” 27.02.2015г.
Брой 2	„Библиотеката” §45 Дискусия „Боб Дилън: музика и литература” (22.10.2016г.) се продължава в „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”: §44 „Заслужава ли Боб Дилън Нобеловата награда за литература?” ¹ (24.10.2016г.), тъй като е силно дискутирана и дебатирана тема.

Регистрационна карта №4

Пренос тип продължение на темата поради големия и значим обществен интерес, макар че вече се е състояла дискусия в предаването „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” към „Библиотеката” и отново към „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”

Брой 1	§42 „Боб Дилън с Нобелова награда за литература”; §43 Дискусия „Детската литература между канона и вкуса”, в която се презентира новината, че Боб Дилън, че е носител на Нобелова награда за литература. Обявява се, че следващото предаване ще е фокусирано върху Нобеловите награди; §44 „Заслужава ли Боб Дилън Нобеловата награда за литература?”
--------	---

Регистрационна карта №5

Реализира се по събитийна актуалност. Това е името на цялата екранна единица. Излизане на книга. §13 „Болката на откровението” от Мехмед Карахюсеинов” БНТ 1, „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” 10.11.2015г.

Брой 1	„Денят започва с култура”/„Култура.БГ”. БНТ [online]. 10 th November 2015. [cited 15th December 2019]. Available from: https://bnt.bg/bg/a/bolkata-na-otkrovenieto-ot-mehmed-karahyuseinov . По изключение екранната единица на предаването носи заглавието на книгата. Това е „Болката на откровението” (2015г.) на автора Мехмед Карахюсеинов. Този похват е установен за предаването „Библиотеката”. Телевизионното произведение се реализира по събитийна актуалност: публикуването на конкретна книга - Мехмед Карахюсеинов. „Болката на откровението”. „Хеликон” [online]. 2015. [cited 15th December 2019]. Available from: https://m.helikon.bg/197936-Болката-на-откровението.html
--------	---

Утвърждаване на пространството на литературния клуб „Перото” като културно и духовно средище през медийната идентичност на предаването „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”. Използва се като спомагателно пространство към екранната единица. Освен, че се осъществява чрез тип „преки включвания”, които се изпълняват за сутрешното предаване, се използва пространството на „Перото” като „изнесено телевизионно студио”. Това е допълнителен ресурсен елемент, който влиза в употреба на телевизията. По този начин медията го утвърждава за своите цели като пространство, което се свързва и асоциира с литературата и словото. Този подход за налагане на идентичност се ползва най-често от централната емисия новини (централният осведомителен бюлетин), който цели да утвърди даден телевизионен формат или други обекти чрез анонс тип пряко включване.

„Денят започва с култура”/„Култура.БГ” има принос в разширяването на своята политематична специализация, отразяването на широк спектър от обекти, различна проблематика, организиране на дискусии, канене на разнообразни гости, творци и експерти в сферата на културата, изкуството, придобиване и утвърждаване на

публицистична актуалност с елементи на политически компоненти, които се утвърждават за сутрешно предаване с подчертано културна насоченост.

„Денят започва с култура”/„Култура.БГ” разширява и поддържа интереса на аудиторията, която се интересува от изкуство, култура и литература, който може да се предположи, че се пренася към седмичното предаване „Библиотеката”.

Конкретният принос, който „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” има към предаването „Библиотеката” е, че успява да задържи интереса към него и да го доразвие в годините, в които екранната единица не съществува. Приносът, който е редно да бъде отбелязан е, че сутрешният блок въвежда рубриката „Денят започва в библиотеката” през 2012г., която се излъчва веднъж седмично в четвъртък. Реализира се като редуване на интервю или дискусия в студиото, или представяне на дадено произведение.

Извън изследвания случай се регистрират изключения, които са показателни за значимостта на *събитийната актуалност*, макар и да е отминала. Реализация по *събитийна актуалност* в предаването „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” е чрез разглеждането на дадена тема, както е в случая с представянето на двете книги: „Геният и неговият наставник” (2016г.) на Цветан Стоянов и „Спомен за сън” (2016г.) на Данила Стоянова. След близо почти половин година по-късно в брой №44 (05.11.2016г.) на „Библиотеката” в рубриката „Чели ли сте тази книга?” модераторът Светлозар Желев представя стихосбирката „Спомен за сън” на Данила Стоянова.

В брой №7 на предаването „Библиотеката” от 31.10.2015г. водещият Георги Ангелов изчита „на живо” анонс-кампания, с който призовава за участие поетите в националния конкурс „Иван Николов” през 2015г. по повод 21 години от неговото издание. На 01.12.2015г. в предаването „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” се обявява победителят в този конкурс.

Друга прилика, която се регистрира между двете предавания, са обзорните теми. Част, от които са: „Публичното говорене за култура през 2015” в „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” и „Литературната 2016” в „Библиотеката”.

Част от изводите към предаването „Библиотеката”, които могат да се открият:

- Екипът на предаването цели да постави акцент не толкова на *журналистическото* присъствие в кадър при видеоматериалите на запис, а на интервюираните личности, които са свързани с литературния и културния живот в България. Те са част от *символичния* капитал на нацията. Целта е да се открие тяхната

уникалност и специфика, като се наблегне на техния авторитет. Затова липсва журналистът в кадър. Чрез способа на *монтажа* се изрязват неговите въпроси, а се монтират отговорите на събеседника в смислово и единно цяло;

- Предаването работи в ползва на възвръщането на имиджа на библиотекарската професия, като кани известни библиотекари, организира дискусии с тях, показва работата им в репортажи. Най-откроимо е в брой №37 (17.09.2016г.). По думите на младия библиотекар от „Читалнята” Мирела Иванова: „това е една от най-хубавите професии и глътка свеж въздух.” Като определение за своята работа тя използва израза „Библиотекарстваме тук”, като символ на нещо, което носи щастие и нещо, което обича. Чрез този глагол тя иска да подчертае едновременно вълнението от своята работа, както и интереса, с който я върши, динамиката при срещите си с нови книги и хора;

- За анализирания период в предаването „Библиотеката” по БНТ 1 са разгледани разнообразни теми, които са свързани не само с художествена и преводна литература, но и показват връзката ѝ с различните изкуства и области: образование, музика, философия, книгоиздаване, мястото на литературната критика и необходимостта от нея, литературните награди, както и ролята на писателя в обществените процеси. Това се доказва от отделно приложение, в което са описани всички теми в анализирания екранни единици. Структурират се в определени смислово-тематични ядра, които са носители на определена специфика;

- Анализът откроява съчетание на телевизионна и творческо-литературна природа при реализацията на предаването. В брой №23 (05.03.2016г.) с тема „Съвременна българска поезия” се регистрира трансформация. В края на дискусиата всеки от гостите чете свое стихотворение за финал. Отправя се апел към зрителите: „Четете поезия!”, към който се присъединява екипът на предаването, с което изпълнява *застъпническа функция*;

- Книжарниците се превръщат в средища, спомагателни елементи и естествена среда, в която в определени случаи предаването заснема част от своите екранни произведения;

- Събеседниците, които се канят за дискусиата, са с политематична специализация – освен утвърдени професионалисти в своята област, те са интелектуалци, които се занимават с обществено-значими каузи. Участват редовно в двете предавания с културна тематика по БНТ 1: „Библиотеката” и „Денят започва с

култура”/„Култура.БГ”. Регистрира се тенденция, че често ги канят за участие по няколко пъти в различни екранни единици;

- Призоваване на активност от страна на водещия към зрителите, която се реализира през социалната мрежа Фейсбук на страницата на предаването. Търсене на обратна връзка с реципиента, която да бъде изразена и визуализирана под формата на рубриката „60 секунди за една книга”. Освен привличане на потенциални зрители, от екипа на предаването осъзнават, че те са ценен ресурс, който може да бъде реализиран по този ефектен и ползотворен начин за двете страни;

- Презентиране на лична кампания. Откроява се в дискусиата и в различни рубрики. Като пример за първата може да се посочи екранна единица №1 (19.09.2015г.) от д-р Тони Николов, който ще насочи усилията си няколко есета на писателя Георги Марков да бъдат включени в учебниците по литература. Вторият вид се откроява в същия брой чрез рубриката „Чели ли сте тази книга?”. Стремещт на Светлозар Желев е чрез книгите, които препоръчва, да се популяризират българските поети и писатели, защото те са изключителни творци. Призивът към зрителите е да четат българска литература и да не се забравят прекрасните български автори, които в момента не са толкова нашумели и популярни;

Информацията в „Библиотеката” е поднесена на достъпен и разбираем език, без това да омаловажава съдържанието, което се отбелязва като позитив и принос на екипа, който създава предаването, тъй като тематиката му е специализирана. Краткостта е най-важният и основен фактор при структурирането на съдържание на предаването. Изведена е на преден план в репортажите, които формират въздействащ, характерен, достъпен и разбираем стил (основен принцип както при построяването на информация в телевизията, така и при открояването на дадено екранно произведение). Социалните мрежи са част от новите тенденции за информиране. Липсва оценка на културната проява отвън, т.е. от реципиентите чрез директна връзка. Единственият начин това да се случи е чрез реализацията на рубриката „60 секунди за една книга”, в която читател представя едно произведение. Чрез премахването ѝ тази възможност отпада.

Проблемът, който се извежда е, че предаването се опитва да отстоява високи стандарти в художествената журналистика, както и да бъде ориентир за качествените издания, като чрез съдържанието, което продуцира – специализирани рубрики, разработване на теми, канене на експерти, изгражда естетически вкус в реципиентите в масовия поток на издаване и разпространяване на книги, който е необятен. В днешната действителност проблемът от една страна е множественият поток от автори и техните произведения, които се публикуват, самият обхват на това, което се случва в

литературата, както и трудната обзримост на всичко това за реципиента, с което той се налага да се справи, за да избере стойностното произведение. В този смисъл предаването „Библиотеката” оказва помощ на читателя, като чрез своето разнообразно творчество, рубрики и експерти коментира дадено произведение и актуалните процеси, които се случват в литературното поле.

9. Трета глава. „Предпочитания на респондентите към продуцирането и отразяването на културно съдържание и тематика в медиите”

Трета глава от дисертационно изследване е озаглавена „Предпочитания на респондентите към продуцирането и отразяването на културно съдържание и тематика в медиите”³. Обемът ѝ е 67 страници. В нея се реализират три авторски анкетни проучвания в периода: 5-6 юни 2019г. (Първо); 11-25 септември 2019г. (Второ); 2-16 октомври 2019г. (Трето). Анкетирани са общо четиристотин респонденти, за да се открият нагласите им към разглежданата проблематика. Първото обхваща 100 участници (47 мъже и 53 жени), за Второто - 150 анкетирани (39 мъже и 111 жени) и Трето - 150 респонденти (40 мъже и 110 жени). Всички анкетни проучвания съдържат общо 47 въпроса. (Първо - класическо): с 11 въпроса от затворен тип; Второ онлайн проучване: с 19 въпроса от затворен и полуотворен тип; Трето онлайн проучване: 2-16 октомври 2019г. с 17 въпроса от затворен и полуотворен тип. Въпросите от всички проучвания са взаимосвързани и се допълват. Те са разнообразни, коректно формулирани, като към тях е посочен начинът на отговаряне. **Към всеки въпрос има цел и връзка от получения резултат с изследването. Всяко от трите проучвания обхваща както отделни групи въпроси, така и тематични ядра, които групират въпроси от сходни и близки направления.**

Спазени са водещите научни принципи при провеждането на трите анкетни проучвания. Те са релевантни към проведеното изследване, защото отговарят на установените научни критерии за пригодност – валидност на разглеждания проблем, стандартизация, достоверност. Определят се критерии, с които се сравняват и оценяват конкретни резултати. В разработката се използват регистрацията на данните, контент анализ, сравнителен анализ. Получените резултати се изследват и анализират чрез способа на качествените методи в социалните науки. Проучват се чрез проведените три анкетни допитвания нагласите на потребителите относно медийното отразяване на

³ Разработена е по авторски проект № 80-10-112, 15.04.2019г. към ФЖМК на СУ „Св. Кл. Охридски” на тема: „Аудио-визуални ресурси”. Научният екип включва: доц. Поля Иванова, преподавател по телевизионна журналистика и Ирина Тодорова, докторант в същия университет.

културна и литературна тематика. Поради включените демографски признаци се обособяват различни социални категории и групи, чието мнение е анализирано. Обработка и анализ на получените данни, синтез на научна и специализирана литература. Изследва се оценката, отношението и нагласите на респондентите към културни теми и обекти. Установяване на *корелации*: взаимозависимост като връзка между две или повече изследвани величини, които имат не строго функционален, а вероятностен характер при потребяването на културно съдържание. Настоящото изследване включва сравняване на групи по степен на желание да се гледат културни програми. Проверка на методика и тенденции в следенетоим. Методологията включва изследване на: медии и предавания, които отразяват теми, свързани с изкуство, литература, култура. Използван е анализът ANOVA, за да се установи индикатор: възраст-интерес-гледане на културна програма. Сравняват се *средни величини* при отговорите на различни въпроси. Първото се осъществява на хартиен носител от типа „Pen and Paper” (PP); Второто и Третото са реализират в онлайн среда с помощта на създаването на „Гугъл документ” (Google document) от типа „Online”. Въпросите включват: затворен и полуотворен тип с кратка дефиниция в логичен ред. Изброените отговори са съпоставими, изчерпателни и балансирани. Въпросникът е класическа форма тип формуляр, в който респондентите посочват конкретни данни: ръчно – чрез „ограждане на отговор” (Първо проучване) и чрез „поставяне на отметка” или възможност за избиране на един отговор чрез „радиобутон” (Второто и Третото проучване). Събирането на информация се извършва чрез изпращане на линк към въпросника по електронната поща, публикуването му в различни фейсбук групис фокус към образование, култура и литература, което кореспондира с неговата онлайн природа в контекста на мрежовото общество и доминацията на новите технологии. Използваният метод за анализ при трите проучвания е *описателна статистика*. Стремешът е да се изследва конкретика, която ще служи като насока в разработваната тема чрез анализ на получените данни. Чрез проучването на широк спектър от респонденти се прави опит да се изгради цялостна и детайлна картина. Обработката включва: компютърно въвеждане; входирание чрез софтуер; анализ на получените резултати. Приложена е конкретна формула, чрез която данните се анализират и превръщат в проценти. Събраните данни онлайн за Втора и Трета анкета автоматично се превръщат в проценти. Показват се обобщени резултати за двата пола. За да се визуализират за целите на анализа се използват различен тип диаграми (кръгови, колонни, стълбовидни). **Чрез тях се отчита конкретният резултат. Те са 58 на брой. Изведени са в специално приложение, което внася прегледност и яснота към анализа.** Използваната извадка е на „отзовалите се”, описана от Сава Джонев (2004). Тя

се формира на принципа на „добрата воля” и искреност на респондентите при попълването и посочването на отговори, за да се изпълнят максимално заложените задачи.

Структурата на анализа обхваща девет тематични ядра. Включват се различни групи въпроси в отделите проучвания, които имат свое продължение в тях. Те са естественият завършек на трите проведени анкети. Взаимносвързани са и се допълват. Имат оценъчен и поведенчески характер.

Обобщени аналитични ядра: 1. Приносен момент в проведените проучвания: **необходимостта от въвеждането на отделна културна новинарска емисия**; 2. Открояване на медийна специфика и предпочитания: мястото и ролята на културните теми; 3. Гледаемост и слушаемост на културни предавания от традиционни електронни медии (телевизия и радио); 4. Честота на информиране от традиционни електронни медии (телевизия и радио); 5. Начин на гледане на културни телевизионни предавания; 6. Предпочитания при гледаемостта на конкретни културни телевизионни предавания; 7. Връзка традиционни-нови медии; 8. Честота на посещение на нови начини за осведомяване (сайтове, блогове, влогове, подкасти); 9. Вид и честота на посещавани културни събития.

1. Аналитични ядра, които имат приносен момент в проведените проучвания. Включва въпроси от: Първа анкета (Въпроси №7 и №8); Втора анкета (Въпроси №5 и №6); Трета анкета (Въпроси №5, №6, като към тях се причислява №7). Първа анкета: целта на въпрос №7 (фиг. №1) „Според Вас необходимо ли е да има отделна новинарска културна емисия, както има спортна, която обхваща акцентите и най-актуалното от сферата на културата (изкуство, литература, музика) в България и в международен план?” е да се изследват: интересите, нагласите, схващанията и отношението на респондентите към културата, събитията и темите, свързани с такова съдържание, както и самото им презентиране. Формулираните въпроси имат оценъчен и поведенчески компонент. Част от тях отчитат предпочитания към: теми, начин на осведомяване, медии. Мнението на реципиентите е важно не само за настоящото изследване, но и за самите медии, които продуцират и излъчват културно съдържание. Неслучайно частните медии БиТиВи и Нова телевизия разработват свои радио канали, съобразени не само с присъствието на радио пазара, но и с установяването на тенденция за слушане на подкасти. По този начин може да се определи какво е ключово и предпочитано в съвременното поле от медии и начини за осведомяване. Не бива също да се подценява интересът на аудиторията към дадена медия. Поради какъв критерий или причина бива харесвана – предлага високо качество,

стил, конкретно подбрани теми или свободата на реципиента да подрежда в нелинеен ред, да търси според своите предпочитания в онлайн медиите. Какво е мястото на качеството и определящо ли е то в медийния пъзел. Какво може да бъде определено като ключово и предпочитано. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** откроява, че високият положителен отговор 90% („Да“) за създаване на отделна новинарска емисия, са дали хора от различни възрастови и образователни групи. Само 10% от респондентите са посочили „Не“ като отговор, т.е., че не намират смисъл за обособяване на отделна културна новинарска емисия. **Целта на въпрос №8 (фиг. №2) „Смятате ли, че в частните телевизионни медии е необходимо да има повече предавания за култура?“** е: да се изследва отношението на респондентите към частните телевизионни медии и представеното съдържание в тях. Доколко е свързано с култура или е разпознаваемо и оценявано като такова. Тези предпоставки са мотивация да се включи въпроса в допитването. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** насочва, че категоричният и висок позитивен отговор на респондентите 87% („Да“) говори, че не е достатъчен броят на предаванията за култура в частните телевизионни организации. Може да се допусне, че съдържанието, което спорадично се предлага не се разпознава от анкетираните като културно, защото вероятно е съчетание между други жанрове с развлекателен елемент. 13% от анкетираните не намират за необходимо в частните телевизионни медии да има повече предавания за култура. **Второ онлайн проучване: целта на въпрос №5 (фиг. №3) „Бихте ли гледали, ако в бъдеще се обособи самостоятелна телевизионна новинарска културна емисия, която обхваща акцентите и най-актуалното от тази сфера (изкуство, литература, музика) в България и в международен план?“** е да се открие действително има ли интерес от страна на респондентите към разработването на подобен тип емисия, както и „ниша“, в която да бъде ситуирана. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** извежда, че високият процент на одобрение 87% („Да“) за гледане на отделна новинарска емисия говори красноречиво и все още чисто хипотетично на този етап, че идеята за въвеждането на културна новинарска емисия ще има вероятна гледаемост сред анкетираните. Ако се обвърже с резултатите от предходната анкета на хартиен носител, в която респондентите се питат за нуждата от въвеждане на отделна културна новинарска емисия, става ясно, че необходимостта от въвеждането не е свързана с образователен ценз или високо ниво на образование, макар преобладаващо в нея анкетираните да са с висше образование. Както е видно от обобщените резултатите, високият положителен отговор за създаване на отделна новинарска емисия са дали хора с разнообразни ниво и сфера на образование. Излъчването ѝ е свързано с просветителска дейност, което потвърждава

изследователската задача, че има реална нужда от създаване и въвеждане на отделна културна емисия. Друг е проблемът с реалната гледаемост, ако бъде реализирана. Отговор се търси чрез въпрос №6. Това зависи от много фактори: време, обхват на теми и обекти, които ще бъдат включени, начин на поднасяне и формулиране на съдържанието и т.н. Само 13% от респондентите са посочват „Не” като отговор, т.е., че не биха гледали самостоятелна телевизионна новинарска емисия. **Резултатите от предходния въпрос кореспондират със следващия, който изследва конкретика, свързана с гледаемостта. Целта на въпрос №6 (фиг. №4) „Колко често бихте гледали самостоятелна телевизионна новинарска културна емисия?”** е да открие каква ще е честотата на бъдещата културна емисия и да се отговори индиректно на въпроса: „Ще има ли възможност да бъде приета и да се установи сред реципиентите?”

Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването показва, че **тази емисия ще има гледаемост. Отговорите:** „всеки ден” и „веднъж седмично” са с равен резултат от 37%. На база на еднаквите проценти от получените отговори, може да се допусне, че има две целеви групи, които са заявили интерес. В този смисъл е необходимо разработването на две отделни новинарски емисии. Следват отговорите: „през ден” (12%); „два пъти седмично” (12%). Интересна тенденция е, че при тях също се запазва равенство в съотношението. Ситуацията е аналогична, както с доминиращите групи в началото на въпроса. Това потвърждава горната хипотеза, че е необходимо да има разграничение при създаването на новинарски емисии. Респондентите дали отговор „веднъж месечно” (2%) са малцинство в сравнение с другите. Интересно явление е, че отговорите: „всеки ден”, както и „веднъж седмично” са с равен резултат от 37%. Това е обяснимо, тъй като всяко телевизионно произведение, което е новаторско, се нуждае от време, за да привлече зрителския интерес, както и да се утвърди сред тях. На база на еднаквите проценти от получените отговори, може да се допусне, че има две групи, които са заявили интерес – едната е готова да гледа всеки ден; другата – веднъж седмично. Нито една от двете групи не бива да бъде пренебрегвана, защото и за двете културната информация е приоритет. Ключовият момент е при предлагането ѝ, защото аудиторията може да отдели различно внимание, време и ресурс. В този смисъл фокусът може да се насочи в разработването на две емисии – ежедневна и седмична. Следват отговорите: „през ден” (12%); „два пъти седмично” (12%). Интересна тенденция е, че се запазва равенство в съотношението. Ситуацията при тях е аналогична, както с доминиращите групи в началото на въпроса. Това потвърждава горната хипотеза, че е необходимо да има разграничение при създаването на новинарски емисии. Респондентите дали отговор „веднъж месечно” (2%) са малцинство в сравнение с другите. **Трето проучване: Целта на въпрос №5 (фиг. №5) „В какъв**

вид предпочитате новините за култура?” е да се открие кой вид е предпочитан при получаване на културни новини. Респективно се отговаря на въпроса: кой начин е предпочитан за респондентите и/или на кой отделят най-много време. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** откроява, че равен резултат респондентите посочват: „писмен” (31%) и „аудио-визуален” (31%). Следователно и напълно логично след тях се подрежда отговорът комбинация от „писмен и аудио-визуален” с 28%. С еднакъв резултат са: „аудио” (5%) и комбинация от „писмен и аудио” (5%). Съвременето редлага най-различни възможности за осведомяване. Повече от очевидно е, че предпочитанията на респондентите са разнообразни, защото са пряко свързани с техните потребности, които се обосновават с различни времеви възможности и начини за осведомяване. Вероятно това се свързва с конкретен способ за осведомяване за културни теми и новини. Времето, в което живеем, определя медийната специфика и средствата за информиране. Значение има силното влияние на *конвергенцията*, която със своята природа сближава всички медии и по този начин изчезват техните специфики. През последните две десетилетия *технологичната конвергенция* превърща Интернет в медиен феномен, който обединява кино, телевизия, радио, онлайн вестници, нови медии. По този начин *медийната конвергенция* се онагледява, става по-осезаема и видима, като се добавя по-широк контекст на това, което се случва. Този въпрос от изследването е пряко свързан със следващия, тъй като задава ясни детайли и дообяснява започнатите процеси в изследваната медийна област, която е фокус на настоящото проучване, като се добавя нова конкретика. **Целта на Въпрос №6 (фиг. №6) „С каква дължина предпочитате новините за култура?”** е да се направи разграничение при структурирането и изграждането на медийно културно съдържание. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** определя, че очевидно на този въпрос респондентите не могат да открият един отговор, който да е показателен за техните предпочитания. С равен брой анкетираните посочват, че едновременно „няколко теми в сбит и резюмиран вид (тип хроника)” (36%), както и „една новина в максисум 2-3 абзаца” (36%). На трето място респондентите посочват, че избират „подробно развита новина с обем 1 стр.” (28%). Възможно е този резултат да се дължи на спецификата и естеството на съответната проблематика. Вероятно, когато реципиентите търсят обща осведоменост за културни теми в разширен вариант, те предпочитат няколко теми в сбит и резюмиран вид (тип хроника). Когато към тях се прибави критерият „бързина/динамика” при получаване на информация, тогава е напълно разбираем изборът при „една новина в максисум 2-3 абзаца”. Може да се допусне, че когато става въпрос за тема, която силно интересува и вълнува пряко конкретния реципиент или група, те ще искат тя да бъде задълбочено разработена и

изследвана, с посочване на взаимовръзки и контекст, в който се развива. В този смисъл е обясним интересът към възможността за „подробно развита новина с обем 1 стр.” От друга страна полученият резултат може да се обясни с многообразието от източници, теми, различни медии и начини за осведомяване. Нито един от отговорите или групите не бива да бъдат подценявани, защото има свои предпочитания. Необходимо е да се познава много добре спецификата на групата и да се работи в тази посока. Към нея да бъдат насочени усилията за разработване на: особеностите на конкретна тематика, за да бъде избрана от потенциалните реципиенти, а не да се получи негативен ефект – да бъде избягвана или игнорирана. В тази динамика отношение имат не само нахлуването на кратки форми на четене и писане, опосредствани от бързината на съвременното, но и социални мрежи, чатове и др. Като още една причина може да се добави и навлизането на кратката култура на четене и писане, съчетана с лайфстайла, заедно с неговата непретенциозност, която въвеждат издания като „Програмата.БГ”, „Гоугайд.БГ” и др.

Целта на въпрос №7 (фиг. №7) „Какво е отношението Ви към смесване на културни теми заедно с по-небрежни лайфстайл новини в рамките на едно предаване или слот?” е да се изследват предпочитанията на респондентите за: формите, вида, продължителността и спецификата на поднасяне на културно съдържание. Факт е високият резултат на одобрение за създаване на отделна културна новинарска емисия 90% („Да”), както и потенциалната гледаемост с 87% („Да”) от предходните Първо и Второ анкетно проучване, към които се добавя и въпрос №7 в продължение към изследваната проблематика. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** сочат, че между двата отговора има 6% разлика: „не одобрявам” (53%), „одобрявам” (47%). Това насочва, че хибридността на жанровете между културни теми с по-небрежни лайфстайл елементи, смесване на висока култура, понякога с пародиен или комедиен оттенък, се излъчва и продуцира от част от съвременните телевизионни организации. Приема се сред анкетираните, макар това да не е висока или стойностна форма на култура. Вероятно това е една от последиците на съвременната дифузия на жанрове в журналистиката.

2. Открояване на медийна специфика и предпочитания: Първа анкета (Въпрос №5, №6); Втора анкета (Въпрос №7). Първа анкета: изследват интереса, тематичните предпочитания и отношението на реципиентите към културата. Анализираното информационно ядро, свързано с презентирането на **културата в медиите и посещаването на културни събития**, включва три въпроса. **Целта на въпрос №5 „Какво е мястото на културата в медиите и презентирането ѝ в тях?”** е открояването на мястото, темите и новините за културата в медиите. Индиректно се

отговоря на въпроса: „Доколко културата е откриваема в медиите” чрез анкетираните.

Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването сочи, че 36% от респондентите „откриват новини за културни събития” в медийното пространство. Прави се опит да се открие в каква степен темите за култура и изкуство присъстват в дневния ред на анкетираните. Става ясно, че откриването им изисква усилие и е въпрос на целенасочен интерес, защото 31% „целенасочено потребяват медии, които са с културна насоченост”. Съществува комбинация, която посочва, че има специализирани потребители на такова съдържание. На другия полюс са респондентите, които посочват, че „понякога откриват” (28%), докато 5% „не откриват”. **Общо 10% от респондентите, отговорили на пети въпрос посочват, че едновременно „откриват новини за културни събития” и „целенасочено потребяват медии с такава тематика”.** Откроява се взаимовръзка между целенасочено потребяване и откриване на културно съдържание от респонденти с определена насоченост и интереси. **Резултатите от предходния въпрос са пряко свързани със следващия. Той задава ясна конкретика и дообяснява процесите в изследваната медийна област, която е на фокус. Целта на въпрос №6 „Колко често откривате новинарски обект или съдържание, свързано с култура в традиционните електронни медии (телевизия и радио)?”** е да се проследи с каква честота съвременните телевизия и радио продуцират и създават програма, свързана с култура и доколко е откриваема за респондентите. Получените данни показват обобщен резултат на съвременния медиен фон. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването показва, че 39% „откриват веднъж седмично културно съдържание”. „Всеки ден новини за културни събития намират” 32%. Следват отговорите: 24% откриват „веднъж месечно”. 5% от респондентите „не откриват”.** Това рефлектира и повлиява индиректно върху избора на респондентите при посещаване на събития с културен характер. **Втора анкета: целта на въпрос №7 „С какво медията, от която се информирате за култура, е важна за Вас?”** е да открие какво е водещо при избора на респондентите към определена медия. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** показва, че ключово е „отразяването на интересни и разнообразни теми” (34%). Това изпреварва критерия актуалност, който е обособен като отделна възможност, защото не е от първостепенно или определящо значение при отразяването на културни новини или обекти. С равен резултат по важност респондентите посочват, че медията, от която се информират, „използва надеждни и/или достоверни източници” (21%), както и „новините, които отразява са актуални и адекватни с действителността” (21%). На 15% от анкетираните им допадат „стилът и начинът на отразяване на самата медия”. Тази симпатия и вид лоялност се пренася частично и върху самите водещи. 9% от анкетираните посочват, че

„харесват начина на водене/ самите водещи/журналисти”. Има личен, силно персонифициран елемент при създаването и отразяването на културно съдържание. Свързан е както със самите журналисти и водещи, така и с представянето на информацията, начинът на водене и презентиране.

3. Гледаемост и слушаемост на културни предавания от традиционни електронни медии (телевизия и радио) Втора анкета (№8, №15). Целта на въпрос №8 „Кои от следните телевизионни предавания за култура следите?” е да се открие кои от предаванията за култура, които БНТ произвежда са с най-висока гледаемост, тъй като тя е лидер в тази област. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** показва, че се дава възможност за избор между шест авторски предавания, които общественият оператор БНТ излъчва по своите канали. Като седма възможност респондентите могат да посочат, че не следят нито едно от изброените телевизионни предавания. В центъра на изследване на настоящата разработка са предаванията „Библиотека” по БНТ 1 и „Култура.БГ”, които са част от дисертационния труд. Резултатите показват, че се гледа от 26% респондентите. Предаването „Култура.БГ” е всекидневно. Включва разнообразни теми за изкуство, култура и литература. 32% от анкетираните предпочитат „Култура.БГ”. Не е изненадващо, че в известна степен то е по-гледано заради своя по-общ културен, а не толкова специфичен литературен характер. Тази разлика от 6% не е фрапираща или определяща. Освен предавания за култура за своя основен канал, общественият оператор произвежда и за БНТ 2⁴. 8% от респондентите следят предаването „Арт стрийм” по БНТ 2, 6% гледат „Рецепта за култура” по БНТ 2, които са с общ културен и обзорен профил. Следват: „60 минути за култура” (4%); „Ашиф” (2%) по БНТ 2. 22% от респондентите посочват, че „не гледат никое от изброените телевизионни предавания”. Това е висок процент и същевременно може да се достигне до извода, че предаванията, които БНТ продуцира за култура са гледаеми и имат своя постоянна, макар и не толкова масова аудитория. **Целта на въпрос №15 „Кои от следните радио предавания за култура слушате?”** е да се открие кои от предаванията/платформа за култура, които БНР произвежда са с най-висока посещаемост, тъй като е лидер в радио ефира. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** извежда, че 15% от респондентите посочват, че слушат предаването „Артефир” по БНР, Програма

⁴ Прието е ограничение при селекцията на предавания, които са включени в допитването на принципа на централизиране на културата, която се произвежда в София и Пловдив. През 2019г. гр. Пловдив е Европейска столица на културата. На фокус също са събитията в големите областни градове, които екипите на предаванията по БНТ селектират и излъчват като обхват в гр. София. В допитването не са включени програмите за култура, които произвеждат регионалните телевизионни центрове, въпреки своето многообразие от теми и обекти, защото са по-специфични за региона, който отразяват и са с по-малък обхват на зрителския интерес.

„Христо Ботев”. С равен брой анкетираните посочват, че следят по Програма „Христо Ботев”: „Време и половина” (6%); „Какво се случва” (6%); „Нашият ден” (6%). На следващо място респондентите посочват „Аларма” (5%) „Часът на думите” (7%), Бинар – платформа за култура, изкуство и музика към БНР (11%). 44% от респондентите посочват, че не слушат никое от изброените радио предавания включително: „Искам”; „Какво се случва” „Нашият ден”; „Часът на думите”.

4. Честота на информиране от традиционни електронни медии (телевизия и радио) Втора анкета (№9, №12, №16). Целта на въпрос №9 „Ако гледате предаването „Библиотека” по БНТ 1, моля посочете колко често?” е да отличи каква е честотата на гледаемостта, тъй като е във фокуса на дисертационното изследване. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** пояснява, че получените резултати очертават картината на зрителския интерес към „Библиотека”. Специално обособеният девети въпрос е насочен пряко към тези респонденти, които го гледат. 40% от тях го проследяват „веднъж месечно”; 32% го следят „два пъти в месеца”. 28% от анкетираните посочват, че се информират „всяка седмица”. Това показва, че има интерес към предаването „Библиотека” по БНТ 1. **Целта на въпрос №12 „Ако гледате предаването „Култура.БГ” по БНТ 1, моля посочете колко често?”** е да отличи каква е честотата на гледаемостта на предаването „Култура.БГ” по БНТ 1. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** насочват, че макар да е дневно предаване, което се излъчва от понеделник до петък, 42% от анкетираните посочват, че го гледат „веднъж седмично”. Следва „веднъж месечно” (28%). 20% от респондентите го гледат „през ден”, а 10% от тях „всеки ден”. **Целта на въпрос №16 „Колко често ги слушате?”** е да отличи каква е честотата на слушаемостта на радио предаванията за култура. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** извежда, че най-видимо се откроява отговорът „веднъж седмично” (40%). На второ място респондентите посочват „веднъж месечно” (26%). Следват: „два пъти седмично” (15%); „през ден” (11%); „всеки ден” (8%).

5. Начин на гледане и слушане на културни телевизионни предавания. Втора анкета (№11, №14, №17). Целта на въпрос №11 „По какъв начин гледате „Библиотека” по БНТ 1?” е да открие кои са съвременните и предпочитани начини за проследяване на „Библиотека”. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** насочва, че въпреки разпространените хипотези за спада в гледането на телевизия в изследвания случай се запазва информирането по традиционния и утвърден начин. Най-много респонденти (47%) посочват, че „гледат „Библиотека” по БНТ 1

чрез телевизионен приемник в реално време”. Това остава предпочитан начин не само заради своя колективен елемент, но и заради утвърждаването на навика за следене, който телевизията развива в зрителите. Добавя се също удобството на по-големия екран, но и заради по-ясната визия, която прави по-различими гостите и открито предлаганото съдържание. На второ място 27% от акнетираниите отбелязват, че „следят предаването на запис от смарт устройство (таблет или телефон) или от компютър/лаптоп онлайн”. Следва от „телевизионен приемник на запис” (15%) и в „реално време от смарт устройство (таблет или телефон) или от компютър/лаптоп” 11%. Друга интересна тенденция, която се откроява в анализа е, че чрез общите съчетания отново се запазва доминацията на гледането на предаването чрез традиционен начин от телевизионен приемник. Общият им сбор на проследяване както „на живо”, така и на запис е 62%. Общият сбор на следене на предаването чрез новите начини, които предоставят съвременните технологии от смарт устройство (таблет или телефон) или от компютър/лаптоп „на живо” и едновременно на запис, е 38%. Общите съчетания между възможностите за следене „на живо” на „Библиотеката”, които предоставят както новите технологии, така и традиционният начин е 58%. Този резултат показва, че гледането „на живо” остава ключово като възможност за набавяне на актуална информация в реално време. Обобщените резултати при гледането на запис чрез двата начина е 42%. **Целта на въпрос №14 „По какъв начин гледате предаването „Култура.БГ” по БНТ 1?” е да открие кои са съвременните и предпочитани начини за гледане на телевизионното предаване. Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** извежда, че с най-голям резултат от 55% респондентите посочват, че се „информират от телевизионен приемник в реално време”. Следва „гледането му на запис от смарт устройство (таблет или телефон) или от компютър/лаптоп” с 23%. С почти близки един до друг резултати са отговорите: „от смарт устройство (таблет или телефон) или от компютър/лаптоп онлайн в реално време” (13%), както и „на запис от телевизионен приемник” (9%). Друга интересна тенденция, която се откроява в анализа е, че чрез общите съчетания отново се запазва доминацията на гледането на предаването чрез традиционния начин от телевизионен приемник. Общият сбор на гледане както „на живо”, така и на запис е 64%. Сборът на следене на предаването чрез новите начини, които предоставят съвременните технологии от смарт устройство (таблет или телефон) или от компютър/лаптоп „на живо” и едновременно на запис, е 36%. Общите съчетания „на живо”, които предоставят както новите технологии, така и традиционния начин е 68% за „Култура.БГ”. Този резултат показва, че в гледането „на живо” освен притегателен елемент за зрителя, ключова остава възможността за набавяне на актуална

информацията в реално време. Обобщените резултати при гледането на запис чрез двата начина е 32%. **Целта на въпрос №17 „Как ги слушате?“** е да посочи кои са съвременните и предпочитани начини за следене на радио предавания за култура. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването установява**, че с най-висок резултат е „слушането от радио приемник в реално време” с 47%. С еднаква стойност са отговорите: „от смарт устройство (таблет или телефон) онлайн в реално време” (22%), както и на „запис от смарт устройство (таблет или телефон)” (22%). На последно място в класацията с 9% е чрез „повторенията им от радио приемник”. Получените резултати показват, че слушането в реално време е предпочитано, макар реципиентите да използват различни устройства. Интересна тенденция е, че се запазва слушането на радио предавания чрез класическия начин, въпреки усиленото навлизане на новите технологии. Сбор от слушанията: от радио приемник („на живо” и на запис) 56%; от смарт у-во („на живо” и на запис) 44%. При слушането на радио отново ключова роля има факторът „на живо”. Запазва се следенето в реално време, като сборът от начините (чрез радио приемник и смарт у-во) е 69%. Слушането на повторения от двата начина (чрез радио приемник и смарт у-во) е 31%.

6. Предпочитания при гледаемостта на културни телевизионни предавания. **Втора анкета (№10, №13).** **Целта на въпрос №10 „Коя част от предаването „Библиотеката” по БНТ 1 харесвате?“** е да установи коя част или комбинация от тях са предпочитани и определящи при избора на предаването. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** определя, че 30% „харесват темите в предаването”. На второ място с 27% анкетираните отбелязват „дискусиите в студиото”. Следва „разговорът с госта/гостите в студиото” (26%). Близките резултати на този и предходния отговор показват, че при определянето на предпочитанията отново изпъква силно персонифициращият елемент. В разглеждания случай той е свързан по-скоро със самите телевизионни участници, тяхното присъствие, репутация, авторитет, име, а не толкова с конкретни журналисти или водещи. „Тематиката на репортажите” (11%) също изпреварва „водещия/водещите (присъствието му/им; начинът на водене)” (6%). Това отново потвърждава горната теза. **Целта на въпрос №13 (фиг. №32) „Коя част от предаването „Култура.БГ” по БНТ 1 харесвате?“** е да се установи коя част или комбинацията от тях са предпочитани и определящи при избора на предаването. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** посочва, че респондентите, които гледат „Култура.БГ” най-много харесват „темите в предаването” (36%) и „дискусиите в студиото” (24%). На следващите места анкетираните посочват „разговора с госта/гостите в студиото” (22%), както и „репортажите” (13%). На

последно място с 5% респондентите посочват „водещия/водещите (присъствието му/им; начинът на водене)”.

7. Връзка традиционни-нови медии. Първа анкета (№9 и №10); Втора анкета (№18); Трета анкета (№8, №10, №12, №14). Обхваща източници и вид на културни събития. Формулираните въпроси имат оценъчен и поведенчески компонент. Част от тях отчитат предпочитания към: теми, начин на осведомяване, медии. Мнението на реципиентите е важно не само за настоящото изследване, но и за самите медии, които продуцират и излъчват културно съдържание. **Целта на въпрос №9 „Посочете източници на културни събития или новини” от Първа анкета** е да сепроучи кой е най-предпочитаният източник, от който респондентите черпят информация за случващото се у нас и по света в културен план. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** проучва доверието в традиционните електронни медии (телевизия и радио), като **изследва взаимовлиянията помежду им.** Дава отговор на въпроса: „Какво е отношението на реципиентите към това да се информират от новите медии.” Изследват се кои са основните източници, чрез които респондентите най-често се информират за актуалните събития; какви медии ползват (въпрос №9); къде откриват повече културно съдържание: в традиционните електронни медии (телевизия и радио) или Интернет (въпрос №10). От получените данни става ясно, че най-предпочитаният източник са сайтовете (20%). В анализа един от основните изводи е, че традиционните медии като средство за информация се намират под огромен натиск от Интернет и социалните мрежи. „Телевизията” се явява основен информационен източник за 17% от респондентите; „радиото” (11%); „сайтове на медии (телевизия и радио)” (15%). Това е потвърждение, че съдържанието на традиционната медия се създава за основния носител и след това се транслира в сайтовете и другите информационни канали в Интернет. Общият дял на придобиване на информация от „социални мрежи” е 37%, като той обхваща: „социални мрежи” (18%); „специализирани фейсбук страници за култура” (10%); „фейсбук групи с културна насоченост” (9%). Интернет, в частност сайтовете, са силен конкурент на традиционните електронни медии, не само заради бързината на информираност, която предлагат. Един от възможните отговори е липсата на линейност (телевизията и радиото са линейни медии, т.е. подредбата на съдържание и програма, редът, по който ще бъдат представени теми и гости, е предварително установен от редактор в дадената медия). Вероятно новите медии са предпочитани заради възможността за динамика, която предоставят, както и изборът на определено и целенасочено съдържание. Телевизията, както и Интернет са визуални медии, т.е. биват възприемани чрез визуалната памет. Радиото също дава възможност за изграждане на

визуална представа в определени случаи, благодарение на въображението на реципиента.

2% от респондентите се информират от „всички посочени източници на информация.” Интересна тенденция е, че наред с многообразието, което предлагат съвременните източници, 24% от респондентите посочват, че се „информират само от един източник за културни събития”. Те са малцинство в сравнение с 76% от респондентите, които „използват комбинация”. **Има разлика в обобщените резултати като единствен източник за информиране в сравнение с обобщените резултати от комбинацията им.** Те показват: „социални мрежи” (45%), от които: „социални мрежи” (27%); „специализирани фейсбук страници за култура” (14%); „фейсбук групи с културна насоченост” (4%). Обобщените резултати от „традиционните електронни медии (радио, телевизия)” и „техните сайтове” е 32%. Включват: „сайтове на медии (телевизия и радио)” (14%); „телевизия” (9%), „радио” (9%). Това показва, че респондентите, които се информират само от един източник, внимателно го селектират и следват. Вероятно му гласуват по-голямо доверие. **Целта на въпрос №10 „Къде намирате повече културно съдържание?” е чрез съпоставителен начин да се изследват какви са интересът и отношението на респондентите както към електронните медии, така и към Интернет в откриването на културно съдържание.** **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** посочва, че общо 83% от анкетираните откриват „повече културно съдържание в Мрежата”, отколкото в „традиционните електронни медии (телевизия и радио)” (17%), което включва различни възрастови и образователни групи. **Това е напълно целенасочен и осъзнат избор.** Ясно се подчертава, че Интернет е основен източник на културно съдържание, защото обхваща множество медии, социални мрежи и други канали на информация. За преобладаваща част от анкетираните Мрежата е също вид алтернатива за осведомяване, освен традиционните начини. Важен остава въпросът: „Какво е бъдещето на традиционните медии на фона на засиленото настъпление на информационните мрежи, базирани на Интернет и мобилните технологии?” Вероятният отговор е свързан с това, че произвеждат съдържание, което веднага пускат в Мрежата и се стремят да догонват новите медии. **Целта на въпрос №18 „Информирате ли се от някои от следните сайтове за култура?”⁵ от Втората анкета** е да се открие кои от представените сайтове за култура са с най-висока посещаемост. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** откроява, че с най-висок резултат респондентите посочват: „Площад Славейков” (27%); „Култура.БГ” (21%); „Под моста” (12%). Следват:

⁵ Дава се възможност за избор между осем от най-популярните сайтове за култура, като може да се посочи и вариантът „Не се информирам от нито едни от посочените сайтове”.

„Кафене.БГ” (9%); „Тетрадката” (7%); „Артакция” (6%); „Лира.БГ” (5%); „Импресио” (4%). 9% от анкетираните посочват, че не се информират от нито едни от посочените сайтове. **Към Въпрос №18 има възможност респондентите ръчно, чрез вписване на кратък отговор, да добавят друг сайт/онлайн медия или фейсбук страница за култура, от които се информират.** Следват доста разнопосочни отговори. С равен резултат анкетираните посочват официални сайтове на театри, опери, галерии и др. (13%); „Автора.ком” („Avtora.com”) (13%); Фейсбук страници на фестивали и организации като „Пловдив 2019” (13%); „Егоист.БГ” (13%); „Гоугайд.БГ” (Goguide.bg) (12%). След тях са: „Програмата.БГ” („Programata.bg”) (12%); „Куикли.БГ” („Kweekly.bg”) (12%); Предимно „чуждестранни сайтове” (12%) без да е посочена конкретика, която да бъде вписана като отговор. **Трета анкета (№8, №10, №12, №14). Целта навъпрос №8 „Информирате ли се от някои от следните специализирани сайтове за литература?”** е да се провери доколко са посещавани изброените сайтове. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** насочва, че сред най-посещаваните са: „Литернет” (27%) и „Пъблик Репъблик” (8%). Те са едни от първите за литература. В известен смисъл са новаторски за своето време. Сайтът „Аз чета” се появява сравнително по-късно от горните два. Той „завоюва” 30% от вниманието на респондентите. Най-голям е резултатът при отговора: „не се информирам от нито един от изброените сайтове” (35%). Като цяло сайтовете се отличават с редовна посещаемост, тъй като общият дял на информиране от тях е 65%, което се вижда от проведеното Трето проучване. **Към Въпрос №8 има възможност респондентите ръчно, чрез вписване на кратък отговор, да добавят другиспециализирани сайтове за литература?”** Макар една част от посочените отговори да не са строго специализирани, а да предлагат и друга тематика, свързана с култура и изкуство на своята аудитория, респондентите посочват с изравнен резултат, че се информират от няколко издания: „Литературен вестник” (13%), „Площад „Славейков” (13%), „Капитал Уайт” (13%), „Автора.ком” (13%), „Кафене.БГ” (12%), „Уебкафе.БГ” (12%), „Hardwarebg.com” (12%), „Културата, къде я откриваме?” (12%). Въпроси №8 и №9 са взаимно свързани и се допълват. **Целта на въпрос №10 „Информирате ли се от някои от следните специализирани блогове за литература?”** е да се провери доколко са посещавани изброените блогове като съвременно средство за информиране. **Връзка на резултатите от анализа с темата на изследването** откроява, че 43% от респондентите посочват, че „не посещават нито един от изброените блогове” и/или „не се информират от блогове за книги”, защото следват други източници. Ключово е, че анкетираните, които се информират от блогове, са с общ висок дял (57%). Резултатите посочват, че те посещават определен блог, т.е у изследваните респонденти вече е установен навик за

следене и набавяне на литературна информация чрез новите средства. Най-много респонденти посещават: „Книголандия” (19%) и „Библиотеката” (17%). Следващите блогове са с близки резултати, като разликата между тях е само няколко процента: „Четиво” (7%); „Книжен Петър” (6%); „Книжни криле” (4%); „Хрисиландия” (2%); „Тази книга” (2%). Въпроси №10 и №11 са взаимносвързани и се допълват. Този въпрос е включен в изследването, защото в известна степен блоговете се свързват с лидерите на мнение и персоналното влияние, които съответния пишец има върху своята аудитория. **Целта на въпрос №12 „Информирате ли се от някои от следните специализирани влогове за литература?”**⁶ е да се открие как всъвременните условия се появяват нови типове комуникатори. Изискват се отговорност и качества, за да се спазват журналистическите стандарти и етика при продуцирането на съдържание. Отново значение имат имиджът и усещането за доверие, което влогърите успяват да изградят с реципиентите. Допуска се, че влоговете още се възприемат като средство, което по-скоро забавлява, отколкото образова. Без да бъде омаловажаван техният труд, това може да се дължи на възрастта на влогърите, тъй като те са предимно младежи. Влогърите са популярни предимно сред тинейджъри и подрастващи. 63% от респондентите „не посещават нито един от изброените влогове”. Това не означава, че не се информират за книги от други източници. 12% от анкетираните се информират от „С книги под завивките”. Само с 1% разлика е влогът „Четат ли двама” (11%). В този смисъл има приблизително равенство между тях. Следват: „Не бъди посредствен” (7%); „Bookadoo” (4%); „Booksattack” (3%). Интерактивността оказва все по-голяма роля и значимост в съвременния диалог между медии и аудитория. **Целта на въпрос №14 „Следите ли някой от следните подкасти за изкуство и култура?”** е да се провери доколко са посещавани изброените подкасти. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** откроява, че 36% от анкетираните „слушат подкасти”. Те са малцинство с останалите 64%, които посочват, че „не посещават нито един от изброените подкасти и/или не се информират от подкасти”. Въпреки тези факти, получените резултати очертават тенденция за слушане на подкасти за култура и литература. Възможно е тази тенденция за напред да се увеличи или да се запазят досегашните стойности. Това би могло да се разясни допълнително при бъдещо проучване. С най-голям резултат от 12% респондентите посочват, че се информират от подкаста „Хеликон радио”. Той е собственост на една от най-големите вериги книжарници в България – „Хеликон” и е най-дълго време на пазара. Следователно има

⁶ Към Въпрос №12 има възможност респондентите ръчно, чрез вписване на кратък отговор, да добавят друг специализиран влог за литература. Само един респондент използва тази възможност. Посочил е влога „Книга в полунощ”. Въпреки че няма изследователска стойност към проведеното проучване, този отговор се посочва, за да се уважи мнението на анкетираното лице.

възможност да се утвърди и популяризира сред аудиторията. На второ място в допитването е „Арт каст” (11%), следван от „Камък, ножица, хартия” (7%). В края на класацията е „Книжният подкаст” (4%). Като последен е „Несвъртък с Пламен Сивов” (2%). Като тенденция може да се открие, че дори традиционните медии заедно със своето класическо съдържание, както и със своето онлайн присъствие, съчетават и реализация на нов вид журналистика с цел привличане на още един сегмент от аудиторията. Като пример може да се посочи разработването на новия подкаст на обществения оператор БНТ, който стартира на първи декември 2020г. Той е с тематична насоченост към българското кино: „Домът на българското кино”⁷. Тъй като интересите на публиката на подкастовете е по-специализирана, тяхната специализация е строго специфична, както е в конкретния случай. Тук има съчетание и на още един фактор. Чрез осъществяването на тази поредица от трийсет интервюта с различни актьори, режисьори и сценаристи, се цели осъществяване на популяризация на новата сесия за филмопроизводство на БНТ.

8. Честота на посещение на нови начини за осведомяване (сайтове, блогове, влогове, подкасти). Втора анкета (№19); Трета (№9, №11, №13, №15). Целта на въпрос №19 „Колко често ги посещавате?” е да изследва честотата на посещаване на сайтовете като средство за информация. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** насочва, че сайтовете се установяват трайно като средство за осведомяване. С най-голям резултат е отговорът: „веднъж седмично” (28%); „веднъж месечно” (21%). Следват с близки резултати: „всеки ден” (18%); „два пъти седмично” (19%); „през ден” (14%). **Целта на въпрос №9 „Колко често посещавате сайтове за литература?”**⁸ от Трета анкета е да изследва честотата на посещение на горните сайтове. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** се свързва с осведомяването за литература, което не е толкова динамично. Получените резултати обосновават формирането на различни навици, които аудиторията има и следва при информирането си за култура и литература. С най-голям резултат респондентите посочват отговорите: „веднъж седмично” (33%) и „веднъж месечно” (26%). Следват: „всеки ден” (15%); „през ден” (13%); „два пъти седмично” (13%). **Целта на въпрос №11 „Колко често посещавате специализирани блогове за литература?”** е да изследва честотата на посещение на горните блогове. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** разкриват, че информирането от блогове е свързано с личното доверие на реципиентите към съответния пишещ. При посещаването също не

⁷ Епизодите могат да се открият в ефира на Българската национална телевизия, в сайта на телевизията, в официалните подкаст канали на БНТ: Spotify; Soundcloud; Apple; Podcasts; Google; Podcasts;

⁸ Само към респонденти, които посочват, че се информират от посочените сайтове.

се откроява особена всекидневна динамика, както е при сайтовете. Причината вероятно се дължи на спецификата и честотата на продуциране на литературно съдържание. 37% от анкетираниите посещават блогове „веднъж седмично”, а 35% „веднъж месечно”. Открояват отговорите: „през ден” (12%); „два пъти седмично” (9%); „всеки ден” (7%). **Целта на въпрос №13 „Колко често посещавате влогове за литература?”⁹** е да изследва честотата на посещение на горните влогове. **Връзка на резултатите от анализа с темата на изследването** пояснява, ченай-много се откроява отговорът „веднъж месечно” (45%) при анкетираниите, които се информират от влогове за литература. Следват „веднъж седмично” (37%). С равен резултат са отговорите: „всеки ден” (7%) и „два пъти седмично” (7%). В края на класацията е отговорът „през ден” (4%). **Целта на въпрос №15 „Колко често посещавате подкасти за изкуство и култура?”¹⁰** е да изследва честотата на посещение на горните подкасти. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването показва, че 54% от респондентите се информират „веднъж месечно от подкасти”.** 23% от анкетираниите ги посещават „веднъж седмично”. Следват отговорите: „два пъти седмично” (19%) и „през ден” (4%), което очертава, че активността по създаване и продуциране на съдържание, което да задържа интереса, не е много динамично.

9. Културни събития и честота на посещение

Първата анкета (Въпрос №11); Трета анкета (Въпрос №16, №17). Целта на въпрос №11 „Какъв вид събития с културна насоченост посещавате?” е да се установи какво е мястото на културата в медиите. Доколко е ключово при презентирането и открояването ѝ в новини, обекти. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването показва доколко има обвързаност между гледането на културни новини с посещението на такива събития.** Честотата им на излъчване е пряко свързана с популяризацията им сред реципиентите. Най-предпочитаните са „театралните постановки” с 22%. Това е обяснимо не само защото медийно се презентират пиесите, а защото се канят: режисьори, актьори, които чрез своя имидж също предизвикват интерес. Друг фактор е, че за популяризирането на това изкуство в миналото БНТ продуцира и създава „Телевизионен театър”, от който са заснети и излъчени множество пиеси. Другата медия, която популяризира театъра е БНР, тъй като излъчва редовно радиопиеси. В резултат на проучването се откроява „киното (игрално или документално)” само с един процент разлика 21%. Естествено е като визуални изкуства да бъдат предпочитани, защото са пряко свързани с медиите. Те са част от природата на

⁹ Само към респонденти, които посочват, че се информират от посочените влогове.

¹⁰ Само към респонденти, които посочват, че се информират от посочените подкасти.

съвременните телевизионни организации. Посещението на „музеи (експозиции)” също печели голям процент одобрение от страна на анкетиранияте 14%. Това също може да се обясни с телевизионната популярност, защото има специализирани рубрики, които презентират определени музеи в България и света. Следват „концертите (поп, рок, класически)” с 13%. Те също са редовна част от природата на медията, като най-често се заснемат и излъчват по национални празници или в Новогодишни тържества, което усилва тяхното предпочитане. Следва „представянето на книги” (11%). Презентирането им, каненето на автори и издатели повишава интереса към тях. Това е пряко свързано и с предаването, което се изследва „Библиотеката” по БНТ 1, защото в неговия фокус са представянето на нови книги, като една от задачите му е да се популяризира четенето. Специалното включване на възможността за отговор „премиера на книга” е свързано с изследваната проблематика, търсенето на връзките между литературата и телевизионната журналистика. Издаването и популяризирането на книгите насочва към развитието и моментното състояние на дадена култура. 9% от респондентите посещават „художествени изложби (картини, скулптури, фотография)”. Те също са част от дневния ред на предаванията за култура в електронните медии. Тези събития се показват в пълнота и са визуално открояеми по телевизията. В края на класацията са „операта” (5%), както и „оперета или мюзикъл” (5%). Те са еднакво предпочитани. Макар че операта е по-специализирано изкуство, тя също е част от културните теми, които се коментират в предаванията, но спорадично. Въпреки по-голямата достъпност на оперетата и мюзикъла от операта, те са еднакво предпочитани.

11% от респондентите посещават само един вид събитие с културна насоченост, тъй като имат един определен целенасочен интерес, на който отделят време и развиват. От тях 55% избират „кино (игрално или документално)”; 45% – „театрални постановки”, което извежда влиянието, което има телевизията при тяхното популяризиране. Те са малцинство в сравнение с 87% от анкетиранияте, които посещават „комбинация от изброените събития”, което разкрива техните интереси и по-широка обща култура. Именно тук е ключовата роля на предавания като „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”, които имат политематична насоченост, свързана с изкуство. Те създават, продуцират и отразяват авторско съдържание с културна тематика, както и участват в съвместни инициативи с театри, фестивали, кино и театрални режисьори за популяризиране на български филмови произведения. По този начин освен, че популяризират дадените произведения и дават възможност за изява на творците, привличат вниманието на реципиентите, които се превръщат в потенциални посетители на културното произведение. 2% от респондентите посещават всички

изброени „видове събития с културна насоченост”, което означава, че има специализирани реципиенти, за които тази тематика е приоритет. **Целта на въпрос №16 „Откъде научавате за предстоящи заглавия и/или интересни, вълнуващи, стойностни книги?”**¹¹ в Трета анкета е да изследва кой е най-предпочитаният избор при осведомяване за предстоящи, интересни и вълнуващи заглавия на книги чрез новите начини в съвременното. **Връзката на резултатите от анализа с темата на изследването** пояснява, че снай-висок резултат респондентите посочват, че се информират от „приятел/познат” (18%). При него ключов фактор е лидерът на мнение. На второ място анкетираните отбелязват „онлайн меди” (16%). Общият дял на „социалната мрежа” е доста голям (43%). Той включва: „фейсбук страница на конкретно издателство” (14%); „фейсбук събитие” (15%); „фейсбук страница” или „сайт на съответното място, на което ще се проведе премиера на книга” (13%). Въпреки, че не е доминиращ, но е преобладаващ фактор, може да се каже, че социалната мрежа Фейсбук играе ключова роля при презентирането и популяризирането на предстоящи събития, свързани с книги. Не бива да се подценяват „традиционните електронни медии (радио и телевизия)” като източник на подобна информация. 10% от участниците посочват, че се информират от тях. 10% се осведомяват от „сайта на конкретно издателство”. Е-mail маркетингът също има роля в този процес. Макар само 4% от анкетираните да научават за нови и предстоящи книги от „пощенски онлайн бюлетин на конкретно издателство”. **Към въпрос №16 има възможност респондентите ръчно, чрез вписване на кратък отговор, да добавят друг източник.** Като най-открояващия се източник респондентите посочват: „други социални мрежи” (30%). Следват с равен резултат: „традиционни масмедии (вестници, телевизия, радио)” (10%), **които запазват доверието на анкетираните;** „мултимедийни платформи като YouTube” (10%); „фейсбук групи” (10%); „нови медии – сайтове” (10%); „сайтове за безплатни книги като „Читанка” (10%); „на място в книжарница и/или библиотека” (10%); „хартиен каталог като „Хеликон” и др. (10%). **Очита се тенденцията, че бавно, но сигурно чрез новите начини за осведомяване респондентите изграждат своите навици за откриване на информация за вълнуващи заглавия. Целта на въпрос №17 „Колко често посещавате събитие с културна насоченост?”** е да се открие каква е честотата на посещаваните културни събития, които индиректно са свързани с необходимостта от търсене, намиране и потребяване на информация за култура и литература. **Връзката на резултатите от**

¹¹ Въпрос №16 е ключов и важен, защото е свързан с темата на дисертацията, която е посветена на изследването на проблематиката за транслирането и разпространението на книги в медийна среда, както и тяхната популяризация, как достигат до реципиентите.

анализа с темата на изследването установява, че в проведеното проучване респондентите посочват, че посещават най-голяма честота събитие с културна насоченост „веднъж месечно” (39%). Освен с времеви ресурс това се обвързва и с фактора време, което също е определящо при разпределянето на приоритетите за култура. Със сравнително близки отговори следват: „веднъж седмично” (24%), както и „веднъж на три месеца” (18%); „веднъж на шест месеца” (14%). В края на класацията са: „веднъж годишно” (3%), както и „не посещавам” (2%). В този смисъл тези резултати отново са потвърждение, че въвеждането на културна новинарска емисия ще улесни реципиентите при информирането им, както при избора им на конкретно културно събитие, така и за осведомяването им от тематика, която отразява най-актуалното и значимото изкуство и култура в България и в международен план, тъй като не всички потребители могат редовно да следят творчески прояви. Това се отнася, както за тези, които ги посещават сравнително редовно, така и тези, които не посещават толкова често.

9.1 Водещи обобщения за проведените проучвания

Медийният модел, който е възприет от частните телевизии, насърчава унифициране на съдържанието им. Понякога присъстват културни теми в сутрешните блокове или други програми, но те не са развити задълбочено. В други случаи даденото съдържание понякога граничи с пародиен отенък. Може да се допусне, че съчетанието между сериозно и жълто е с цел да „покрие” по-широк кръг публика. Ефектът е двоен, защото тази аудитория няма афинитет или целенасочен вкус към новини и тематика с културна насоченост. Постига се напълно илюзорно и едновременно грешно усещане, че е информирана. Този вид хибридизация определя част от спецификата на съвременните частни телевизии. Обществените медии БНТ и БНР държат на качеството при представянето на теми с културен характер.

Освен разнообразието в произвеждането на културни предавания БНТ създава собствено художествено-културно съдържание. По този начин освен авторски произведения телевизионната организация създава продукт, като презентира и рекламира теми и гости в своите предавания за култура.

Авторската и научната новост в тази част на изследването се свързва с обособяването и въвеждането на самостоятелна културна новинарска емисия. Високият процент положителни отговори насочват, че е необходимо културните новини да са по-видими. Препоръчително е да се разработят два вида емисии – дневна и седмична.

Ежедневната ще бъде по-подробна и разнообразна, като обхваща най-актуалното от деня като палитра от теми, обекти и съдържание. В нея може да се включи и културното съдържание, което медията произвежда от своите предавания като селектира част от: интервюта, репортажи, дискусии и др. Седмичната да е в кратък и синтезиран вид тип хроника. Тя да обхваща акцентите и най-актуалните теми, заедно с обзорна рамка на най-важното от изминалата седмица.

Полето, на което се намират съвременните медии, комуникации и аудио-визуални услуги не е еднозначно. Вероятно съвсем скоро ще има кардинална промяна. Необходимо е, при създаване на съдържание с културна насоченост, определящи да бъдат: журналистическите стандарти, етика, както и отговорността към аудиторията. Да се отчитат също: спецификата на съвременната *медийна еко система*, динамиката на отношенията и общуването; навлизането на културата на краткостта, опосредствана от новите информационни технологии, социални мрежи и чатове; хибридизацията; *конвергенцията*; фрагментираната реалност, която създава различни реципиенти – със свои предпочитания, нагласи, търсещи и потребяващи различно медийно съдържание и тематика. Създаването на културни обекти, теми и съдържание имат както информационна, така и образователна функция. В определени случаи е възможно частично да се прояви и хедонистична. Съчетаването им прави много трудна задачата да се създаде качествено предаване, което да покрива тези изисквания и критерии;

Обществените оператори БНТ и БНР са лидери на медийния пазар по производство на авторски културни предавания и програми. Продуцираното от тях съдържание се отличава с: актуалност, разнообразие на теми и гости, както и високо качество. То е основна черта и характеристика на техния професионализъм и традиции в областта на културната журналистика. Не само се задава посоката като символ на професионализъм и развитието ѝ в България, но и се дообогатява, като същевременно се спомага за създаване на професионалисти в тази област. Общественото очакване към увеличаване на тяхната популярност и влияние, чрез висока гледаемост и рейтинг, същевременно повишава професионалната им отговорност към обществото за създаване и утвърждаване на високо качество и образци в литературната и културната област. В този смисъл медиите са призвани не да следват масовия поток и вкус, а да изграждат и утвърждават висок усет и възискателност към темите, свързани с култура, изкуство, литература, защото те формират и дават облик на нацията. Показател и критерий са за нейното ниво и обществено развитие;

В епохата на Интернет ясно се оформят предпочитанията на младите хора към платформите за споделяне на аудио-визуално съдържание. БНТ и БНР имат по-голяма

роля и значение от всякога. В този определящ етап, ключово е, че обществените оператори могат да бъдат балансър в този обмен, разнопосочен и разностранен поток от информация. Това може да бъде постигнато освен чрез високото качество и съдържание, което предлагат, но и с помощта на новите технологии, съвременната визия, към която се стреми и новаторски предавания и програми (пр. „Стани богат”, „Пътеки” и др.). В БНТ съжителстват нишови предавания, каквито са установени по закон и интересни нови заглавия, насочени както към младежка, така и към всички сегменти от аудитория, което дава заявка, че телевизията върви в посока на баланс, усъвършенстване и надграждане на традициите, които има. БНТ подпомага образователни проекти, на които е партньор. Това са не само състезанието по правопис на английски език „Spelling Bee”, но и кино фестивали „Историческо кино” в гр. Бургас, концерти, социално-ангажирани кампании, които граничат със социалната функция на БНТ като „Спри, детето запази!”. Целта ѝ е да се проведе превенция срещу намаляването на злополуки с деца, които пресичат на пешеходни пътеки около училища и детски градини.

Ключовото в случая е това да се реализира през професионализма, който се базира на опита на тези медии – през 2019г. БНТ навършва 60 години (7.11.2019г.), а БНР – 84 години (25.01.2019г.) БНР също се превръща в пазител на културата, времето и традицията. Това се случва и чрез продуцирането и създаването на специализирано музикално съдържание от нейните разнообразни оркестри и смесени хорове. Освен, че записват музика, те изнасят концерти, с което изпълняват функцията да бъдат популяризатор на културата. БНТ предоставя различни гледни точки, разнообразие от новини, които не могат да се чуят по другите медии заради презентирането на криминални обекти. Чрез новата визия и формати в БНТ съжителстват нишови предавания, каквито са установени по закон и интересни нови заглавия, насочени както към младежка, така и към всички сегменти от аудиторията, което дава заявка, че телевизията върви в посока на баланс, усъвършенстване и надграждане на традициите, които има. В този смисъл изпълнението на културната и образователната функция на БНТ изискват професионализъм и отговорност, затова те се превръщат в мисия. Като естествено продължение на тях и тази линия е въвеждането на самостоятелна културна новинарска емисия, необходимостта от която се откроява в проведените изследвания. В бъдеще би могло БНР също да обособи своя самостоятелна новинарска емисия за изкуство.

Всички изводи се отнасят до преките резултати от проведената експериментална работа. Мнението на реципиентите е важно не само за настоящото изследване, но и за

самите медии, които продуцират и излъчват културно съдържание. Конкретните изводи в отделните информационни ядра са свързани с общата цел и диференцираните задачи на изследването. Те имат пряко отношение към формирането, утвърждаването и актуализирането на респондентските нагласи и произтичащите от тях отношения и оценки към: проблематиката на разпространение, откриване, отразяване на културно съдържание в аудио-визуален вариант; център на интереси към културна насоченост в традиционните електронни медии (телевизия и радио), както и в Интернет среда. Доколко получените резултати са проекция на определена тенденция и възможно ли е да бъдат специфични и съотнесени към по-голяма група от обществото.

10. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

„Постмодерно общество“ съществува в глобализиращия се свят. Има нужда от непрекъснато и разнообразно съдържание във всяка сфера – научна, социална, културна, политическа, икономическа, която да се обновява и актуализира, като същевременно предлага високо качество, защото каналите, които предоставят информация са много и в силно конкурентна среда – традиционни и онлайн медии, социални мрежи. Динамиката и новите информационни технологии оказват влияние върху процесите на създаване и придвижване на голям масив от информация. Тя е определяща, защото скъсява и намалява дистанцията между времето на случването, създаването и транслирането ѝ. Достъпът до информация днес, сравнено с времето преди активното навлизане за цифровизацията и новите технологии, е лесен, бърз, удобен, разнообразен, многопластов.

Постепенно и все по-осезаемо Интернет започва да доминира за голяма част от респондентите именно поради скоростта на доставяне и достигане до информация, т.е. максимална актуалност. В този смисъл може да се допусне, че онлайн медии, които предлагат аудио-визуално и мултимедийно съдържание към публикациите ще бъдат предпочитани. Затова в днешно време освен по традиционен начин (радио или телевизионен приемник), медиите се стремят да бъдат достъпни в Мрежата и да качват своевременно своето съдържание в сайта си, като някои телевизионни предавания имат канал в YouTube и Vbox7. Присъствието в социалните мрежи се е превърнало в задължително, защото освен видимост, то гарантира презентиране на части от предаването чрез поместване на видео или търсене на обратна връзка с публиката. Новите медии имат силата да внушават нагласи, да изграждат представи, да дават възможности за директна комуникация с аудиторията.

Създаването на културни обекти, теми и съдържание има както информационна, така и образователна функция. В определени случаи е възможно да се прояви хедонистична. Тяхното съчетание прави трудна задачата да се създаде качествено предаване, което покрива тези критерии. Обикновено се залита в определени крайности, уеднаквяване чрез продуциране на близки предавания или само на един жанр – инфотеймънт, или съчетания на лайфстайл с културна тематика и пр. Необходимо е намиране на баланс при търсенето и отразяването на културно съдържание и разнообразие от: теми, интересни и високо интелегентни водещи и гости. Необходим е доказан професионализъм на екипа, който подготвя и излъчва цялото предаване, като създава динамика и вълнуващо съдържание, а не схематично заснемане и представяне, чрез актуалност по отношение на действителността.

Ако бъде погледнато в един по-широк контекст би могло към думата „Библиотека” да се прибавят следните значения, без по никакъв начин да се пренебрегва нейният първоначален и основен смисъл. Условно самият човек може да бъде разгледан като библиотека – със своя опит, образование, ценности, норми, морал. Всички те го изграждат и правят завършена неговата личностна цялост. Интернет съхранява множество заглавия на книги, достъпни за четене онлайн. Предлага достъп до много филми, които могат да бъдат гледани свободно във виртуалната среда. Те от своя страна могат да бъдат разгледани като продължение и аудиовизуална форма на литературата.

Необходимо е оригиналите на хартиените копия да бъдат запазени и реставрирани, защото в момента е модерна тяхната дигитализацията. Акцентира се на създаването цифровите им копия. Ключово и определящо е какво се случва с оригиналите, които са белег на културно-историческо развитие. Ако не бъдат запазени, съхранени и реставрирани, ще бъдат напълно унищожени, неизползваеми или недостъпни за следващите поколения.

Проблемът за четенето и писането в наши дни е важен, защото се усилва от масираното навлизане на голяма част от обществото в социалните мрежи. Стои проблемът за дефиниране на четенето – какво се приема за литературно четене и социалните мрежи могат ли да се разглеждат като посредник в този процес. Могат ли да бъдат негов популяризатор, както и на кампании, свързани с него. Със сигурност всекидневното четене, което е близко до изказа на общуването, не може да се разглежда като литературно, защото за него се изискват повече усилия, за да се разбере смисъла му. Литературата формира и развива мислене. Дава възможност за

фантазиране, оформя изказ. Изгражда умения в четящия за произвеждане и пресъздаване на текст и т.н.

При реализацията на предаването „Библиотеката” се наблюдава цялостно, концептуално и смислово преплитане и преливане на: теми, идеи, произведения, автори. Тази взаимносвързаност изгражда синкретизъм и цялост. Не е необходимо да се съизмерва количеството на гледаемост на културна програма спрямо други по-рейтингови предавания, тъй този показател не е релевантно приложим за екранни единици изцяло с културна насоченост, тъй като априори аудиторията, която се интересува от култура е по-малка. В този смисъл никога няма да има „догонване” на едната спрямо другата. Това не означава, че няма необходимост от културни предавания, а напротив. Необходимо е да се запазят чисто „културни острови”, каквито са предаванията „Библиотеката” и „Култура.БГ” по БНТ 1. Смесването на висока култура с лайфстайл елементи, с цел по-голяма гледаемост, е грешка. Възможно е да има отлив на зрители. Показва го предаването „Лято с БНТ”, което съчетава едновременно двете предавания и водещи на обществения оператор „Култура.БГ” и „100 процента будни” по време на летния период през 2020г.

Предаването „Библиотеката” помага за установяването на културните новини като ги прави по-видими и обособени в телевизионния ефир. Съществуването на „Библиотеката” вече в Шести (настоящ) сезон показва, че предаванията, които са с чисто културна насоченост, без съчетание на други жанрове, комедиен и пародийен елемент, са приоритет на обществения оператор. Важно е те да бъдат запазени, защото насърчаването на унифициране и уеднаквяване на съдържанието довежда до загуба на медийния плурализъм.

III. ОСНОВНО СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Увод 7-19 стр.

Първа глава. Телевизионната журналистика като транслатор за литература 20-82 стр.

1. Единство между телевизия и литература. Ролята на взаимовръзката телевизия и литература 20-29 стр.

1.2 Теоретичен обзор 29 стр.

1.2.1 Научен обзор в аспект на медии 29-36 стр.

1.2.2 Научен обзор в аспект на култура 36-38 стр.

1.2.3 Свързаност между журналистика и литература 38-40 стр.

1.2.4 Научен обзор в аспект на литературата 40-41 стр.

1.2.4.1 Литература 41-57 стр.

1.3 Визуалност и литература 58-70 стр.

1.4. „Библиотеката” 70-74 стр.

1.4.1 Общо между предаванията „Библиотеката” и „Денят започва с култура”/ „Култура.БГ” 75-82 стр.

Втора глава. Тенденции в развитието на жанровите характеристики и форми в предаването „Библиотеката” 83-202 стр.

2.1. Специфика на дискусията 86-91 стр.

2.1.1. Открояване на визуални подходи при реализацията на дискусията 91-93 стр.

2.1.1.1. Използване на визуален аргумент 93-96 стр.

2.1.1.2 Реализация на визуален елемент 96-99 стр.

2.1.1.3 Визуално съединяване 99-100 стр.

2.1.1.4 Смесов завършек тип рамка 100 стр.

2.2 Примери за автономия в дискусията 101 стр.

2.2.1 Поставяне на тип ключ към дискусията 101-104 стр.

2.3 Анализ на част от жанрово-съдържателните форми и характеристики в предаването 104-107 стр.

2.4 Въвеждане на нов вид паузи в екранното произведение 107-110 стр.

2.5 Водещи на „Библиотеката” 110-113 стр.

2.6 Гости в предаването „Библиотеката” 114 стр.

- 2.7 Реализация на рубриците в предаването „Библиотеката” 114 стр.
- 2.7.1 Реализация на *постоянните рубрики* 115 стр.
- 2.7.2 Реализация на *авторските рубрики* в предаването „Библиотеката” 122-148 стр.
- 2.8 Обобщения за *авторските рубрики* в предаването „Библиотеката” 148-153 стр.
- 2.9 Проследяване на взаимовръзки и рубрики, които не са част от анализирания период 153-155 стр.
- 2.10 Използване на визуални компоненти в предаването „Библиотеката” (*шапки, лога, заставки, визитки*) 155-159 стр.
- 2.11 *Съдържателно-визуални характеристики*, които са носители на информация 160-161 стр.
- 2.12 Периодизация на предаванията „Библиотеката” 161 стр.
- 2.13 Нововъведения в „Библиотеката” 167-183 стр.
- 2.14 Приносни моменти на предаването „Библиотеката” 184-190 стр.

2.15 Сравнителен анализ между предаванията „Библиотеката” и „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” в рамките на един телевизионен сезон през (2015-2016) по БНТ 1. 191 стр.

- 2.16 Извеждане на акценти и особености в съдържателната, жанрово-тематичната и структурно-понятийната реализация на предаването „Денят започва с култура”/„Култура.БГ. Излъчване в програмната схема на БНТ 1 стр. 193-196 стр.
- 2.17 Открояване на акценти от анализа в регистрационните карти за съвпаденията при отразяването на литературни новини, теми и обекти, тип *транслации* между предаванията „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” и „Библиотеката”, реализирани в един телевизионен сезон през м. септември 2015 година – м. октомври 2016 година по БНТ 1. 197-202 стр.

Трета глава. Предпочитания на респондентите към продуцирането и отразяването на културно съдържание и тематика в медиите 204-271 стр.

- 3.1 Организация на изследването 205-211 стр.
- 3.2 Основни термини в настоящата разработка 212-213 стр.
- 3.3 Анализ на резултатите от анкетните проучвания 213-213 стр.
- 3.3.1 Извеждане на акценти в общия анализ, свързани с въпросите детерминанти (от №1 до №4) 213-214 стр.

3.4 Извеждане на акценти чрез анализ на смисловите ядра за трите проучвания, проведени в периода: 5-6 юни; 11-25 септември; 2-16 октомври 2019г. 216 стр.

3.4.1 Аналитични ядра, които имат приносен момент в проведените проучвания 216-222 стр.

3.4.2 Открояване на медийна специфика и предпочитания 223-224 стр.

3.4.3 Гледаемост и слушаемост на културни предавания от традиционни електронни медии (телевизия и радио) 224-226 стр.

3.4.4 Честота на информиране от традиционни електронни медии (телевизия и радио) 226-226 стр.

3.4.5 Начин на гледане и слушане на културни телевизионни предавания. 226-229 стр.

3.4.6 Предпочитания при гледаемостта на културни телевизионни предавания 229-230 стр.

3.4.7 Връзка традиционни-нови медии 230-239 стр.

3.4.8 Честота на посещение на нови начини за осведомяване (сайтове, блогове, влогове, подкасти) 239-239 стр.

3.4.9 Културни събития и честота на посещение 239-245 стр.

3.5 След проведения анализ могат да се открият следните изводи 245 стр.

3.5.1 Първа анкета, проведена в периода 5-6 юни 2019г. 245-249 стр.

3.5.2 Втора анкета, проведена в периода 11-25 септември 2019г. 249-251 стр.

3.5.3 Трета анкета, проведена в периода 2-16 октомври 2019г. 251-253 стр.

3.6 В заключение могат да се изведат три актуални тенденции 253-258 стр.

Творчески идеи за развитието на предаването „Библиотеката” 259-266 стр.

Заклучение 267-270 стр.

Библиография 271-290 стр.

Приложения 291 стр.

Приложение №1. Регистрационни карти на предаването „Библиотеката” 291-482 стр.

Приложение №2. Регистрационни карти. Сравнителен анализ между предаванията „Библиотеката” и „Култура.БГ” 483-507 стр.

Приложение №3 Топ №5 изрази от предаването „Библиотеката” 507-508 стр.

Приложение №4. Графики за Трета глава за културно осведомяване сред реципиентите
509-537 стр.

Приложение №5. Структура на анализираниите екранни единици на „Библиотеката” 538-
539 стр.

Приложение №6. Теми в предаването „Библиотеката” 540-555 стр.

Научни публикации 556 стр.

Научни приноси 557 стр.

IV. ПРИНОСИ

Теоретико- методологически

- За първи път се изследва телевизионната журналистика като транслятор за представяне, разпространение и популяризиране на литература и култура чрез 150 екранни единици.
- Направена е периодизация на предаването чрез разглеждане на различните сезони. Изведени са основните специфики на телевизионната журналистика като транслятор на културно съдържание.
- Изведени са класификации в отделните глави.

Практико-приложни

- Реализирани са 3 проучвания. Корпусът на изследването включва: провеждането на три анкетни допитвания с общ брой 400 пълнолетни лица. Целта на изследването е да се открие какво е мястото на културата и литературата според респондентите в изследваните медии, кои са предпочитаните източници за култура, както и кои са най-често посещаваните събития, свързани с нея.
- Изготвени са творчески идеи за развитието на предаването „Библиотеката”.

V. ПУБЛИКАЦИИ, СВЪРЗАНИ С ТЕМАТА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. „Лицата на дигиталната хуманитаристика. Паралели между журналистика и литература”, публикувано през 2020г. в хартиено сп. „Литературата”, год. XIII, кн. 23., в сборник с ISSN 1313-1451 (мека подвързия) и ISSN 2603-5340 (онлайн издание). Достъпно е и онлайн: <https://naum.slav.uni-sofia.bg/literaturata/god-xiii-2019/kn-23>;

2. „Краткият разказ – полета на реализация чрез сборника „Най-страшното” и рубриката „Къси разкази” по Нова телевизия, публикуван през 2020г. в Годишника на ФКМК към СУ „Св. Кл. Охридски” за докторанти, т. 1 с ISBN 978-954-07-4909-9;

3. „Отразяване на културни теми и обекти в традиционните електронни” (радио и телевизия) и нови медии” в 8 бр. на онлайн сп. „Медии и език” през 2020г.:

<http://medialinguistics.com/2020/06/27/cultural-topic-in-traditional-and-new-media/>,
ISSN 2535-0587

4. „Краткият разказ – начини на употреба” в онлайн сп. на Филологическия форум към СУ: <https://philol-forum.uni-sofia.bg/kratkiat-razkaz-nachin-na-upotreba/> с ISSN 2534-9473 (електронно издание);

5. Под печат е разработката: „Използване на виртуални и визуални елементи при представяне на книга”. Прилага се служебна бележка към папката с документи, поради световната ситуация с Ковид-19, която забавя излизането на сборника, предвиден за 2020г. Неговият ISBN 978-619-7433-36-4 (мека подвързия) и ISBN 978-619-7433-37-1 (pdf).

Други статии от автора:

6. „Проблемът за съавторството в часовете по литература в гимназиалния курс”, публикувана през 2018г. в хартиен сборник от конференция с ISBN 978-619-00-07-12-8.

Участия в научни форуми:

1. Участие във Факултетен семинар „Медии, комуникации, традиционно и дигитално публикуване”, организиран от катедра „Пресжурналистика и книгоиздаване”. Тема на доклада е „Съвременни тенденции в четенето, възприемането и разпространението на литература във виртуална среда”. Място на провеждане – Факултет по журналистика и масова комуникация, м. ноември, 2017 година, град София.

2. Участие в международна научна конференция „Педагогическата комуникация: настояще и бъдеще”, организирана от Център за обучение и квалификация на педагогическите специалисти ООД и Институт по реторика и комуникации. Тема на доклада е „Проблемът за съавторството в часовете по литература в гимназиалния курс”. Място на провеждане – Национален дворец на децата, м. февруари, 2018 година, град София.

3. Участие в конференция на тема „Съвременни методи и методики за научни изследвания”, организирана от Философския факултет на СУ „Св. Кл. Охридски”, зала „Яйцето”, ет. 1, бл. 4, кампус „Изток” на СУ „Св. Кл. Охридски” през м. март 2018г. Темата на доклада е: „Визуалното и виртуалното като подход при представяне на романа „Космонавтите само минават”;

4. Участие в Третия международен филологически форум за млади изследователи”, организиран от Факултета по Славянски филологии към СУ „Св. Кл. Охридски” – гр. София през м. ноември, 2018 година в град София. Темата на доклада е „Краткият разказ – начини на употреба”;

5. Участие в международната конференция, организирана от Факултета по Славянски филологии към СУ „Св. Кл. Охридски” на тема: „От слово към действие: разкази и репрезентации” в гр. София през м. май 2019г. Темата на доклада е „Използване на виртуални и визуални елементи при представяне на книга”;

6. Участие в докторантския семинар „Медии и комуникации”, организиран от ФЖМК към СУ „Св. Кл. Охридски” на през м. декември 2019г. в гр. София в „Огледалната зала” на университета. Темата на доклада е „Специфика при медийното отразяване на култура в традиционните електронни (радио и телевизия) и нови медии”.

Допълнителни:

7. Представяне на мини фестивала за документално кино „Лято с документално кино” на семинара „Културно-образователни практики и международно

сътрудничество”, организиран от ФЖМК, ФКНФ и Философския факултет на СУ „Св. Кл. Охридски” на 13 април 2019г. в „Огледалната зала” на университета;

8. Представяне на резултати от авторския проект №80-10-112, 15.04.2019г. към ФЖМК на СУ „Св. Кл. Охридски” на тема: „Аудио-визуални ресурси”. Научният екип включва: доц. Поля Иванова, преподавател по телевизионна журналистика и Ирина Тодорова, докторант в същия университет на факултетния семинар в СУ „Св. Кл. Охридски” под надслов „Хуманитаристика, която обединява” на 10-ти ноември 2019г. Във втората част на семинара участниците бяха запознати с документалния филм „Всяка стена е врата” (2017г.) в „Огледалната зала” на университета;

9. Модератор на факултетния семинар „Хуманитаристика, която обединява. Втора част” през месец февруари 2020г.

VI. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ №1 Регистрационни карти за предаването „Библиотеката” – 4 броя

№1 регистрира: телевизия, предаване, ден на излъчване; начин на реализация на предаването (смесен тип: „на живо и на запис”); общ брой участници в предаването и в студиото;

№2 посочва: водещ; общ брой теми в предаването;

№3 показва: жанра и количествените им стойности, които се използват за реализация на съответната екранна единица (дискусия; репортаж, анкета; авторски рубрики; постоянни рубрики);

№4 отчита специфичния начин на реализация на отделните компоненти, които изграждат предаването, както и какви жанрови трансформации се откриват при реализирането им.

В разработката се използват исторически анализ, контент анализ, сравнителен анализ. Периодът на изследване се анализира чрез теорията на телевизионните жанрове и теорията на поведението пред камера.

Всички количествени данни са подредени в таблици. Техният обем е 191 страници. В тях се представят част от ключовите характеристики, свързани с реализацията както на смисловата, така и на визуалната страна на екранните единици. Посочват се специфичните и отличителни черти в авторските рубрики.

ПРИЛОЖЕНИЕ №2 Регистрационни карти за сравнителен анализ между предаванията „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” и „Библиотеката” – общо 4 броя

Регистрационна карта №1 за „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” отчита: брой на единицата, телевизия, предаване, ден на излъчване, начин на реализация на предаването (смесен тип: „на живо” и на запис), име на телевизионния обект, корелация/ съвпадение между разглежданите теми в двете предавания „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” и „Библиотеката”;

Регистрационна карта №2 за „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” отчита: телевизия, предаване, ден на излъчване, водещи, компонент, част от структурата на предаването, жанр (дискусия; репортаж, анкета; авторски рубрики; постоянни рубрики), начин на реализация на телевизионния обект („на живо” и на запис);

Регистрационна карта №1 за „Библиотеката” отчита: брой на единицата, телевизия, предаване, ден на излъчване, продължителност, водещ, начин на реализация на предаването (смесен тип: „на живо” и на запис), име на телевизионния обект, корелация/ съвпадение между разглежданите теми в двете предавания „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” и „Библиотеката”;

Регистрационна карта №2 за „Библиотеката” отчита: телевизия, предаване, ден на излъчване, продължителност, жанр, начин на реализация на телевизионния обект („на живо” и на запис).

Всички количествени данни са подредени в таблици. Техният обем е 24 страници. В тях се представят *траслаци* чрез 47 телевизионни обекта за периода: 17.09.2015г.-21.10.2016г. Мотивация за избора на анализирания обект (седмичното специализирано литературното предаване) „Библиотеката” и „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” (всекидневно художествено предаване с по-общ културен профил, който обхваща по-широка проблематика на разглежданите теми, които освен *всекидневна и събитийна*, включват често и *политическа и местна актуалност*.

ПРИЛОЖЕНИЕ №3. Част от регистрационните карти на предаването „Библиотеката”

Ще бъдат изведени най-характерните примери за анализирания период чрез съдържателния анализ. Всеки сезон е представен с по една регистрационна карта, която представя неговите ключови характеристики.

Първият сезон на предаването (2015-2016)

Начин на реализация на съдържателните компоненти в предаването „Библиотеката” 30.01.2016г. по БНТ 1	Жанров показател	Използване на жанрова трансформация
„На живо”	Дискусия „Книжното тяло като артефакт”	Преди началото на дискусията се излъчва репортаж „За ръкописните и старопечатните книги” с експерт Нона Петкова. Това е вид трансформация и изискване към разглежданата тема. Този подход цели достъпно „въвеждане” на зрителя в проблематиката, която е строго специфична. Дискусията се прекъсва с три репортажни елемента („В книговезкото ателие” с Росен Петков, друг с Ивелиана Иванова и Мария Вълкова, видео разказ от софийска антикварна книжарница с Владимир Цветков).

На запис	Репортаж „За ръкописните и старопечатните книги” с експерт Нона Петкова от Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий”	Съчетание на кратки синхрони, визуално покритие и музикална подложка (с изпълнение на класическа музика от цигулка), които изграждат обща структура на репортажа и хармонират с разглежданата проблематика и епоха.
На запис	Репортаж „В книговезкото ателие” с Росен Петков, който гостува в дискусиата	Съчетание на кратки синхрони, визуално покритие от работната среда и музикална подложка изграждат структурата на репортажа.
На запис	Репортаж „В книговезкото ателие” с Ивелиана Иванова и Мария Вълкова, (която гостува в дискусиата)	Идентично построен на предходния. В определен смисъл е негово продължение. Добавят кратки синхрони, визуално покритие от работната среда и музикална подложка, които изграждат структурата на репортажа.
На запис	Репортаж от софийска антикварна книжарница с Владимир Цветков	Съчетаване на синхрони, които изграждат структурата на репортажа в монологично изказване.
На запис	Рубрика „Битката на книгите”	Реализация на Stand up в поясен план с утвърдените за тази рубрика кинематографични елементи, които изграждат монологично коментарно изказване. Чрез смяна на гледната точка от втория етаж на „Читалнята” се създава своеобразен триъгълник, който придава акцент към разглежданата проблематика. Включва лавица с книги, метално пано/парапет с кирилската азбука и няколко вертикално подредени книги, които визуално оптимизират и затварят пространството. Високата перспектива на заснемане показва на втори план живота навън – преминаването на коли и хора.
„На живо”	Рубрика „Чели ли сте тази книга?”	Монологично изказване с елементи на диалогична форма с прекъсване на водещия.

Вторият сезон на предаването (2016-2017)

Начин на реализация на съдържателните компоненти в предаването „Библиотеката” 11.02.2017г. по БНТ 1	Жанров показател	Използване на жанрова трансформация
„На живо”	Дискусия „Текстове на песни – литература или...”	Първо прекъсване с рубриката „Без покритие“ на Силвия Чолева. Като тематично „вписване” към разговора може да се определи от втората половина в дискусия, когато като музикална подложка се добавят песните: „Малкият град” и Уикедата „С Боби двамата прием кафе”, като част от клипа се визуализира на мониторите в литературния клуб „Перото”. Водещият акцентира, че има вписване на определен тип актуалност, защото колегите му зад кадър реагират много бързо и адекватно на разговора – водещият говори за песента „Жулиета” и те я пускат. Първо като музикален фон, после няколко секунди в ефир.

На запис	Репортаж „Книга на седмицата”	Снимане на книжаря в общ план, съчетаване на кратки синхрони в монологично изказване, комбинирани с визуално покритие от разглежданите книги, музикална подложка.
На запис	Рубриката „Без покритие“	Многостранно изказване с коментарно-критичен елемент. Реализира се чрез Stand up, черно-бели кадри, премигване в негатив и бели капителни букви на черен кадър, който извежда визуален акцент чрез ключова дума. Активен втори план, на който се забелязват минувачи в градинката пред Народния театър. По изключение е оставен кратък диалог с репортера, но са представени само отговорите на модератора Силвия Чолева.
„На живо”	Рубрика „Чели ли сте тази книга?”	Монологично-коментарно изказване с диалогична форма с прекъсване на водещия.

Третия сезон (2017-2018)

Начин на реализацията на съдържателните компоненти в предаването „Библиотеката” 10.03.2018г. по БНТ 1	Жанров показател	Използване на жанрова трансформация
„На живо”	Дискусия „Власт и култура по Вебер”	<p>Динамична форма с оценъчни елементи, реализирана в близък план чрез кратки изказвания на двамата участници. Протича без прекъсвания с отделни съдържателни елементи. За първи път от началото на предаването двете книги на двама автори са поставени на масичката пред водещия и се снимат заедно. Това са „Фигури на културата. Фигури на властта” на Макс Вебер, както и „Оксиморон – нечовешки роман” на Михаил Вешим. Макар първата тема да е посветена на творчеството на М. Вебер, чрез използването на подхода <i>визуално съединяване</i> се осъществява сближаване на отделни съдържателни елементи в предаването. Този подход служи и като <i>образен преход</i> към следващата тема в екранната единица. Използването на <i>визуално съединяване</i> води до <i>вид корелация и синкретизъм между отделните теми, до сближаване в самото им предаване, защото по този начин те не стоят</i> като отделни елементи, колкото и да са различни като тематика и насоченост конкретните книги.</p> <p>Като допълнение/и/или съставна част към подхода <i>визуално съединяване</i> е въвеждащият анонс, който водещият прочита. Чрез него се използва словесна аргументация, в която се обединяват двете книги под понятието „конфликт”. За книгата „Фигури на културата. Фигури на властта” на Макс Вебер това е „социалният конфликт, който е вездесъщ”. При романа на Михаил Вешим „Оксиморон – нечовешки роман” е компромисът, който променя същността на човека и по този начин създава конфликт/разногласие между него и света.</p> <p>Освен това в края на предаването, във финалия анонс водещият Георги Ангелов държи в ръцете си двете книги: „Фигури на културата. Фигури на властта” на Макс Вебер, както и „Оксиморон – нечовешки роман” на Михаил Вешим. Повтаря имената им, като подчертава, че днес тези две книги са препоръчани от предаването. Поставя се своеобразен смислов</p>

		завършек тип рамка.
„На живо”	Интервю „Оксиморон или на какво се смеем днес?”	Динамична синтезирана форма, съдържаща коментарно-оценъчни елементи с прекъсвания от страна на водещия. Книгата стои на масичката във вертикална позиция пред госта. Получава се двоен ефект при снимането им, тъй като едновременно са в кадър. Акцентира се както на автора, така и на самото произведение, като се <i>подчертава актуалността на току-що излязлата книга.</i>
На запис	Рубрика „За книгата като изкуство”	Монологично изказване с коментарни и оценъчни елементи. Реализира се чрез кратки синхрони, използване на специализирана терминология, визуално покритие, открояване на конкретни детайли и специфики от <u>разглежданите книги.</u>
На запис	Рубрика „Без покритие”	Монологично-коментарно изказване в общ и приближаване от близък до поясен план и обратно. Съсредоточено е върху критичен анализ на конкретната проблематика. Реализира се чрез кратки синхрони в екстериор, на които се виждат минавачи, които „вписват” своето присъствие в екранното произведение. По изключение се използва похват, който е типичен за другите рубрики на предаването „Новата книга” и понякога за „Твърде лично”. Отправя се препоръка към зрителите за две стойностни книги. Започва с премигване в негатив и звуков ефект на светкавица, т.е. визуално наподобяване на стилизирана словесна буря. Използват се установените кинематографични елементи: черно-бели кадри, капителни букви на черен кадър, които чрез ключова дума извеждат визуален акцент. Чрез способа на монтажа изграждат единно цяло.
„На живо”	Рубрика „Новата книга”	Монологично-коментарно изказване, реализирано чрез кратки синхрони с д-р Марин Бодаков с диалогични елементи от водещия. Преминаване от близък към едър план на снимане и обратно. Д-р Марин Бодаков прочита стихотворение от книгата. Позоваване на две интервюта от в-к „Култура”, които той е направил с поетесета Ева Липска.
На запис	Рубрика „Твърде лично”	Монологично-коментарно изказване с оценъчни елементи с писателя Людмил Станев с обзорна функция, както и препоръка на конкретни произведения. Реализирано е чрез кратки синхрони в поясен план.
На запис	Рубрика „Препоръчано”	Монологично изказване, реализирано в интериор чрез кратки синхрони. Започва с визуално покритие от презентирания произведение и глас зад кадър, който възпроизвежда показания текст. Структурата на визуалното произведение е единна цялост, за разлика от предишните броеве на рубриката, в които ясно се отграничават двете структурни части. Тук едновременно се осъществява коментарно-аргументирана форма, свързана с избора на конкретното произведение и прочита на откъс от него, което даденият творец препоръчва.

Четвъртият сезон на предаването (2018-2019)

Начин на реализация на съдържателните компоненти в предаването „Библиотеката” 09.12.2018г. по БНТ 1	Жанров показател	Използване на жанрова трансформация
„На живо”	Дискусия „Софийски международен литературен фестивал”	Динамична форма с оценъчно-коментарни елементи с гостите чрез позоваване на конкретни произведения и прекъсвания от страна на водещия. Реализира се в близък и общ план на заснемане от масите на литературния клуб „Перото”. Активен втори план, на който се виждат посетителите, чието присъствие естествено се „вписва” в екранното произведение. Липсва споделено екранно присъствие. Реализира се едно прекъсване с рубриката „Без покритие”.
„На живо”	Рубрика „Писателите“	Динамична форма с оценъчно-коментарни елементи с писателя Илия Троянов по повод излизането на неговия роман „След бягството” и прекъсвания от страна на водещия. Реализира се в близък и общ план на заснемане от масите на литературния клуб „Перото”. Активен втори план, на който се виждат посетителите, чието присъствие естествено се „вписва” в екранното произведение. Реализира се споделено екранно поведение. Телевизионният екран се разделя едновременно на две половини, като в едната протича монологичното изказване в реално време, а в другата половина на запис се излъчва визуално покритие от романите на автора „Власт и съпротива” и „След бягството”. Водещият прочита кратък фрагмент от единия роман в момент на споделено екранно присъствие, докато в едната половина на екрана се излъчва точно този пасаж от произведението. По този начин се създава двоен акцент между слово и визуален образ, като внушението за зрителя е по-силно осезаемо. Двете половини се обединяват от обща хоризонтална черта, на чийто фон има гърбове на книги заедно с името на рубриката и новото лого на предаването.
На запис	Репортаж „Да съберем 2019 книги до началото на Новата година - кампания на „Читалнята”	Съчетание на визуално покритие от екстериорна градска среда и интериорна среда от „Читалнята” чрез книги и работна среда, заедно с музикална подложка, кратки синхрони в поясен план, съчетани с фартови движения, за да се подчертае заобикалящата атмосфера и глас зад кадър. Честа смяна на гледните точки и ъгли на заснемане с цел внасяне на динамика в екранното произведение.
На запис	Рубрика „Изкуството на книгата”	Съчетание на кратки синхрони с художника Иван Яхнаджиев, редуване на едър и общ план на заснемане, музикална подложка, визуално покритие от творби в художествената изложба „Ето така”, които изграждат единно цяло.
„На живо”	Рубрика „Писателите“	Динамична форма с оценъчно-коментарни елементи с писателя Чавдар Ценов по повод излизането на неговия роман „Накъде тече реката” и прекъсвания от страна на водещия. Реализира се в близък и общ план на заснемане от масите на литературния клуб „Перото”. Активен втори план, на който се виждат посетителите, чието присъствие естествено се „вписва” в екранното произведение. Реализира се споделено екранно присъствие. Телевизионният екран се разделя едновременно на две половини, като в едната протича монологичното изказване в реално време, а в другата половина на запис се излъчва

		визуално покритие от романа на автора. Двете половини се обединяват от обща хоризонтална черта, на чийто фон има гърбове на книги заедно с името на рубриката и новото лого на предаването.
На запис	Рубрика „Без покритие“	Монологично-коментарно и критично изказване, реализирано чрез кратки синхрони в поясен план в екстериор. Постепенно се преминава към близък и едър план. Сменят се гледните точки и ъгли на заснемане с цел внасяне на динамика в екранното произведение. Отчита се използването на ефект сепия при заснемането. Активен втори план, на който се виждат преминаващи автомобили. Добавят се музикална подложка и визуално покритие чрез фартови движения, за да се подчертае заобикалящата атмосфера и глас зад кадър.
„На живо“	Рубрика „Литературен гид“	Монологично-коментарно изказване, реализирано чрез кратки синхрони без диалогични елементи от водещия. Внасяне на динамика в екранното действие чрез преминаване от близък към едър план и обратно, както и отдалечаване чрез общ на снимане, който подчертава заобикалящата атмосфера. Осъществява се от визуалния център на „Перото“. Има множество книги както пред модератора Светлозар Желев, така и на втори план, които освен че подчертават важността на четенето, но и са естествена част от заобикалящата среда и декора. Реализира се споделено екранно присъствие. Телевизионният екран се разделя едновременно на две половини, като в едната протича монологичното изказване в реално време, а в другата половина на запис се излъчва визуално покритие от разглежданите книги. Двете половини се обединяват от обща хоризонтална черта, на чийто фон има гърбове на книги заедно с новото лого на предаването.

Петият сезон (2018-2019)

Начин на реализацията на съдържателните компоненти в предаването „Библиотеката“ 15.09.2019г. по БНТ 1	Жанров показател	Използване на жанрова трансформация
„На живо“	Интервю „Кампании на популяризация на четенето на Столичната библиотека“	Динамична синтезирана форма с оценъчно-коментарни елементи с Юлия Цинзова, директор на Столичната библиотека с прекъсвания от страна на водещия Николай Колев. Осъществява се от Студио 6 в БНТ, като от този сезон предаването окончателно се реализира от прастраниствената идентичност на обществената телевизия. На видео стената зад водещите се виждат фотоси на лавиците, пълни с книги от книжарницата на „Перото“, което е пренос на пространствена идентичност от атмосферата в НДК. Излъчва се фотос-пано с кирилица. Това също е чест разпознаваем елемент от „Читалнята“, в която се реализира част от съдържанието на предаването в предишните сезони. Запазването на тези елементи говори за приемственост. Интериорът включва кръгъл червен килим, върху който има поставени множество книги, които се превръщат в част от атмосферата. Няма допълнителни декори и реквизити, свързани с книги, както е в предишните локации и сезони.

		<p>Регистрира се преминаване от близък към общ план на снимане и обратно. На мониторите зад госта и водещия се излъчват кадри от сградата на библиотеката, което дообогатява визуално разговора.</p> <p>Реализира се споделено екранно присъствие. Телевизионният екран се разделя на две половини. В едната протича разговорът, в другата се излъчва визуално покритие от лавиците с книги в интериора на Столичната библиотека. Като новост се отчита, че двете половини се обединяват от обща хоризонтална черта с гърбове на книги и заставки с акцент от разговора: „Всеки, дарил книга, ще получи подарък от Столичната библиотека – безплатна читателска карта” и „Столичната библиотека” стартира благотворителна кампания за читалището в с. Катрище”. Не се регистрира прекъсване със съдържателни елементи.</p>
„На живо”	Презентиране на кампания „Стара хартия за нова книга”	<p>Реализира се пряко включване чрез Stand up в градска среда (от бул. „Витоша” в гр. София) с Надежда Московска. Презентира се текуща кампания в общ план като се преминава постепенно в близък. На втори план се виждат минавачи, които по естествен начин „вписват” своето присъствие в екранното произведение. Добавя се кратък синхрон с организатора Виктория Бисерова.</p>
„На живо”	Дискусия „100 години от рождението на Николай Хайтов”	<p>Динамична форма с оценъчно-коментарни елементи с д-р Владимир Игнатов и писателя Елена Алекова с прекъсвания от страна на водещия Николай Колев. Преди началото на разговора с гостите се излъчва архивна интродукция към сериала „Капитан Петко Войвода”¹². Представя се откъс с анонсирането към него на писателя Николай Хайтов заедно със снимки и ръкописи на личността Капитан Петко Войвода. Това кратко видео служи като своеобразен „ключ”, който задава по отпереден начин посоката на разговора.</p> <p>Интервюто започва с д-р Владимир Игнатов, като Елена Алексова се присъединява по-късно. Докато върви разговорът в студиото, като звуков фон протича откъс от сериала „Капитан Петко Войвода”. Показват се кадри от него в ефир, като дискусията минава като глас зад кадър. Това е трансформация и едновременно се използва по интересен и съвременен начин част от големия архивен фонд, който БНТ има. Регистрира се едно прекъсване с „Без покритие”, което служи като добавяне на критична гледна точка към разглежданата проблематика. Разговорът завършва с кинематографичен похват чрез излъчване на кадри от филма „Козият рог”. Регистрира се преминаване от близък към общ план на снимане и обратно. На мониторите зад госта и водещия се излъчва визуално покритие от кориците на книгите на писателя Николай Хайтов.</p>
На запис	Видео клип „Николай Хайтов за „Капитан Петко войвода”	<p>Реализация на тип въвеждащ анонс. Изгражда се от кратки синхрони с писателя Николай Хайтов в едър план преди излъчването на сериала „Капитан Петко войвода”.</p>
„На живо”	Интервю „Стихосбирката „Месо и птици” на поетесата Белослава Димитрова”	<p>Динамична синтезирана форма с оценъчно-коментарни елементи с поета Белослава Димитрова с прекъсвания от страна на водещия Николай Колев. Регистрира се преминаване от близък към общ план на снимане и обратно. Добавят се снимки на автора паралелно в разговора от видео стените в студиото.</p>

¹² Дванайсет сериен български телевизионен игрален филм (биографична историческа драма). Реализиран е през 1981 година. Излъчва се по БНТ.

На запис	Рубрика „Изкуството на книгата”	Диалогично изказване в интериор с коментарни и оценъчни елементи чрез Stand up в поясен план с д-р Антон Стайков и авторите Благой Иванов, Петър Станимиров, които презентират графичната новела „Седем градски гряха”. Регистрира се непрекъснато движение на камерата, което преминава от модератора към интервюираните гости и обратно. Реализират се пресечки от разлистването на произведението с цел да се привлече зрителското внимание към него. Добавя се музикална подложка, открояване на конкретни детайли и специфики на изданието.
На запис	Рубрика „Без покритие”	Монологично-коментарно и критично изказване по конкретна актуална тема, реализирано чрез кратки синхрони в едър план в екстериор. Постепенно се преминава от близък към едър план на заснемане. Осъществяват се пресечки с книгата, която модераторът държи в ръцете си. Използва се ефект сепия, вместо черно-бели кадри. Добавят се музикална подложка и визуално покритие чрез фартови движения, за да се подчертае заобикалящата атмосфера и глас зад кадър. Липсват установените кинематографични елементи от предишните сезони.

ПРИЛОЖЕНИЕ №4. Част от регистрационни карти. Сравнителен анализ между предаванията „Библиотеката” и „Култура.БГ”

Представяне на част от регистрационните карти за съвпадения при отразяването на литературни новини, теми и обекти, тип *транслации* между предаванията „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” и „Библиотеката”, реализирани в един телевизионен сезон през м. септември 2015 година – м. октомври 2016 година по БНТ 1. За да не се получи прекалено дълъг масив от информация, ще се посочат само най-характерните случаи. Изпълняват информационно-комуникационни функции.

Количествени показатели
 „Денят започва с култура”/„Култура.БГ”
 Месец септември-октомври 2015г:
 Регистрационна карта № 1

Брой	Телевизия, предаване, ден на излъчване, продължителност	Начин на реализация на телевизионния обект	Име на телевизионния обект	Корелация/ съвпадение между разглежданите теми в двете предавания „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” и „Библиотеката”
№1	БНТ 1, „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” 17.09.2015г.	„На живо” в студиото	§1 „Предаването „Библиотеката” на БНТ 1 с нов формат”	Да, чрез реализацията на интервю
	БНТ 1, „Библиотеката” 19.09.2015г.	„На живо в „изнесено” телевизионно студио	§2 „Свобода и слово”	Да, със стартиране на предаването, което е обявено преди два дни в сутрешния блок (реализация на

				дискусия и други с други съдържателни елементи (репортажи, рубрики, интервюта)
№2	БНТ 1, „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” 06.10.2015г.	„На живо” в студиото	§3 „Писателят призрак” на Филип Рот”	Интервю със Светлозар Желев, който представя книгата „Писателят призрак” на Филип Рот
	БНТ 1, „Библиотеката” 03.10.2015г.	„На живо в „изнесено” телевизионно студио	§4 „Чели ли сте тази книга?”	Да, с осъществяването на авторската рубрика „Чели ли сте тази книга?” (коментар с диалогични елементи), в която модераторът Светлозар Желев представя книгата „Писателят призрак” на Филип Рот

Като обобщение могат да се изведат следните тенденции:

В предаването „Денят започва с култура”/„Култура.БГ” най-често използваният жанр за реализацията на темите и обектите е *анонс-преход* заедно с интервю. Способът, чрез който се реализират е „на живо” в студиото. Регистрира се също използването и на запис. Другите жанрове, които отчита анализът са: кратък видео клип (тип визитка); Stand up на репортера от мястото на събитието заедно с кратки синхрони (пряко включване); репортаж-кореспонденция.

Специфичното е, че към всеки един обект има *анонс-преход*, което се свързва както с делничната актуалност и тематика, така и с неговата насоченост да информира. Структурата кореспондира със сутрешните блокове, както и с новинарските емисии, в които строго е фиксирано задължително преди излъчването на всеки телевизионен обект да е предхождан с бланк. Тази структура също се спазва в предаването „Библиотеката”, но поради неговата художественост има по-голяма свобода. На моменти това не е така строго фиксирано.

В изследвания период общият брой на интервютата е 21. Те категорично доминират като жанр. Всички се реализират „на живо”. Отчита се осъществяване на други жанрове, но те са малцинство в сравнение с интервютата. Съдържат диалогични елементи. Това са: пет броя кратки видео клипове (тип визитка), реализирани на запис; един брой репортаж-кореспонденция, реализиран на запис; един брой анонс тип покрит

бланк (с визуално покритие на кадри и глас зад кадър), реализиран на запис; една дискусия, реализирана „на живо“.

В предаването „Библиотеката“ най-често използваният жанр за реализацията на темите и обектите е дискусията. Способът, чрез който се осъществява е „на живо“ в „изнесено“ телевизионно студио (литературния клуб „Перото“). Те са доминиращият жанр. Това се дължи на спецификата на предаването, която е свързана с основната реализация и замисъл. В определени случаи дискусията се реализира на запис, но само когато цялата екранната единица е заснета по този начин. В изследвания период общият брой на дискусиите са осем броя заедно с други съдържателни елементи към тях (репортажи, рубрики, интервюта). Реализацията на авторската рубрика „Чели ли сте тази книга?“ е пет броя. Тя е на второ място. Нейният жанр е коментар с диалогични елементи между нейния модератор и водещия на предаването. Реализира се „на живо“. Останалите елементи, които се реализират са: един коментар тип изказване „на живо“; три интервюта чрез способа на „живо“ и на запис.

ПРИЛОЖЕНИЕ №5. Топ №5 изрази от предаването „Библиотеката“

Обобщение на предаването „Библиотеката“ през призмата на топ пет характерни и ключови изрази, които определят спецификата на предаването и едновременно обрисуват неговия отличителен облик. Тези изрази са тип *извадка* от общо 150 изведени. За да не се получи излишен масив от информация, ще се посочат само пет от тях като най-открояващи се за всеки сезон. Изпълняват комуникационни и културологични функции.

Подборът на изразите включва палитра от участници, които работят в сферата на литературата и книгоиздаването. Техните професии са най-различни: преподаватели, литературни критици, журналисти, творци, поети, писатели, графични дизайнери, книжари, издатели и др. Допринасят със своята гледна точка и мнение за открояване на съвременните тенденции и процеси. Изразите се публикуват в оригиналния си вид. Запазен е автентичният смисъл и изказ на авторите им, като не са подложени на редакция. Единствената намеса в част от тях се налага поради избягване на стилистични повторения и/или такива на изказа. Подборът е извършен съобразно няколко критерия: 1) по един израз от всяка екранна единица; 2) изразът е взет от гост или водещ, които участват в предаването; 3) актуалност на речевата конструкция – кореспондира с разглежданата тема. Отразява я пряко или е част от допълнителен елемент в предаването; 4) по възможност конструкцията изразява авторска оригинална мисъл, не е цитат или преразказ на чужда идея; 5) краткост (в рамките на едно до максимум няколко изречения, които не надхвърлят абзац). На определени места това е

нарушено поради спецификата на изказа на всеки гост. Това се налага, тъй като не всеки от участниците има синтезиран, ясен или афористичен изказ. Ако се съкрати прекалено голяма част от израза, ще се загуби смисълът.

Първи сезон (2015-2016г.):

№1 „Библиотеката” (19.09.2015г.)¹³: „Самото понятие за свобода на словото е морален акт.” Иван Ланджев, поет;

Втори сезон (2016-2017г.):

№2 от брой №58 „Библиотеката” (25.02.2017г.)¹⁴: „Литературата е истинското битие на живота.” Недялко Славов, писател;

Трети сезон (2017-2018г.):

№3 от брой №81 „Библиотеката” (04.11.2017г.)¹⁵: Трябва да се обособи отделна награда за есеистика.” Иван Теофилов, поет;

Четвърти (2018-2019г.):

№4 от брой №133 „Библиотеката” (03.02.2019г.)¹⁶: „Книгите имат характер. Тези, които са високо забавление, представляват учене на мисълта да лети високо в свободен полет.” Антоанета Колева, преводач и издател;

Пети сезон (2019г.-2020г):

№5 от брой №150 „Библиотеката” (15.09.2019г.)¹⁷: „Предаването „Библиотеката” е форма на популяризиране на четенето.” Николай Колев, журналист, водещ на предаването „Библиотеката”.

¹³ „Библиотеката”. *БНТ* [online]. 19th September 2015. [cited 5th December 2019]. Available from: <https://bnt1.bnt.bg/bg/a/slovo-i-svoboda-19-09-2015>

¹⁴ „Библиотеката”. *БНТ* [online]. 25th February 2017. [cited 30th December 2019]. Available from: <https://www.bnt.bg/bg/a/literatura-vapreki-25-02-2017>

¹⁵ „Библиотеката”. *БНТ* [online]. 4th November 2017. [cited 11th January 2020]. Available from: <https://www.bnt.bg/bg/a/literaturni-nagradi-peroto-4112017>

¹⁶ „Библиотеката”. *БНТ* [online]. 3rd February 2019. [cited 4th February 2020]. Available from: <https://www.bnt.bg/bg/a/litsata-na-blgarskata-literatura-mezhdu-populyarnostta-i-literaturnostta>

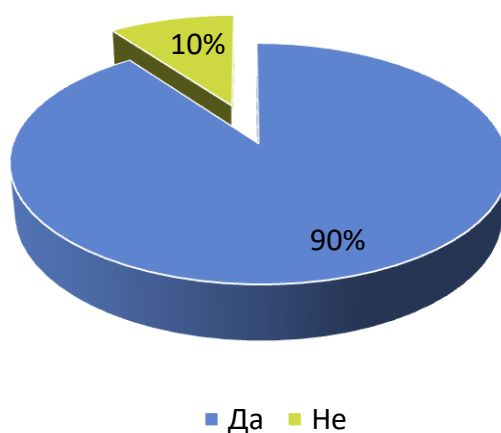
¹⁷ „Библиотеката”. *БНТ* [online]. 15th September 2019. [cited 11th February 2020]. Available from: <https://www.bnt.bg/bg/a/kampaniya-za-populyarizatsiya-na-cheteneto-15092019>

ПРИЛОЖЕНИЕ №6. Представяне на част от графиките за Трета глава от дисертационното изследване, свързани с културно осведомяване сред реципиентите

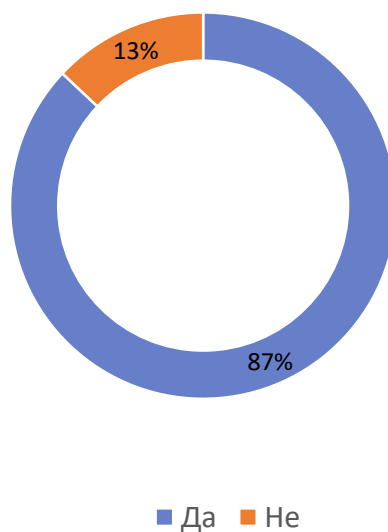
Първо ядро

(Приноси моменти в проведените проучвания:
(необходимост от въвеждане на отделна културна новинарска емисия)

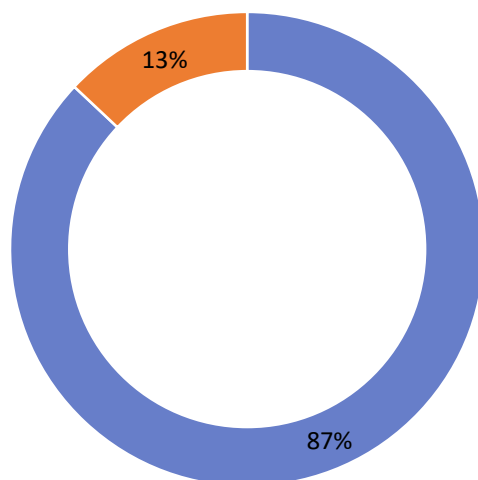
Според Вас необходимо ли е да има отделна новинарска културна емисия, както има спортна, която обхваща акцентите и най-актуалното от сферата на култура (изкуство, литература, музика) в България и в международен план? (Фиг. №1)

Смятате ли, че в частните телевизионни медии е необходимо да има повече предавания за култура? (Фиг. №2)

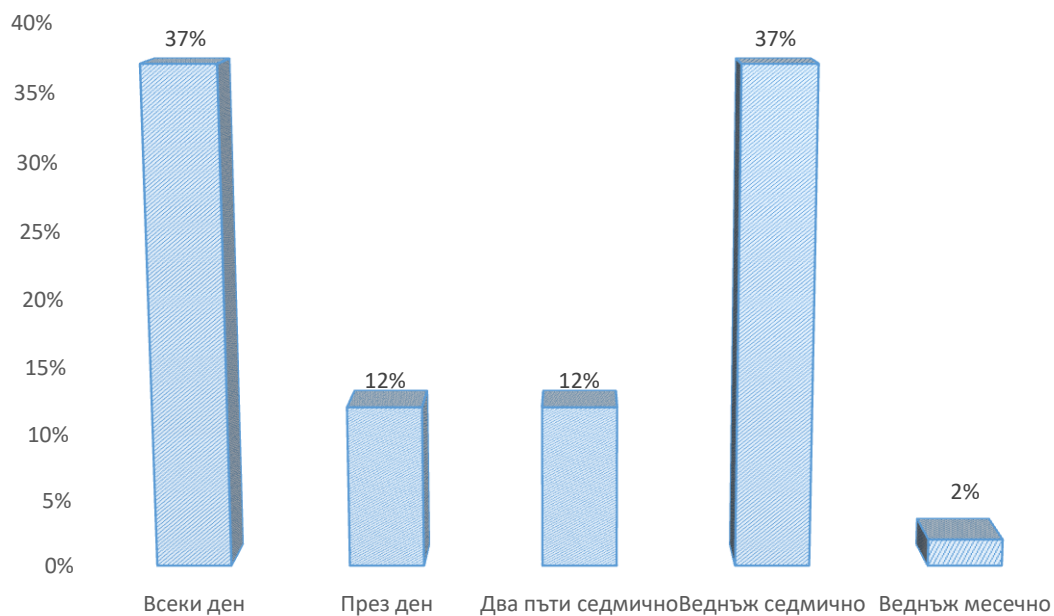

Бихте ли гледали, ако в бъдеще се обособи самостоятелна телевизионна новинарска културна емисия, която обхваща акцентите и най-актуалното от сферата на културата (изкуство, литература, музика) в България и в международен план? (Фиг. №3)

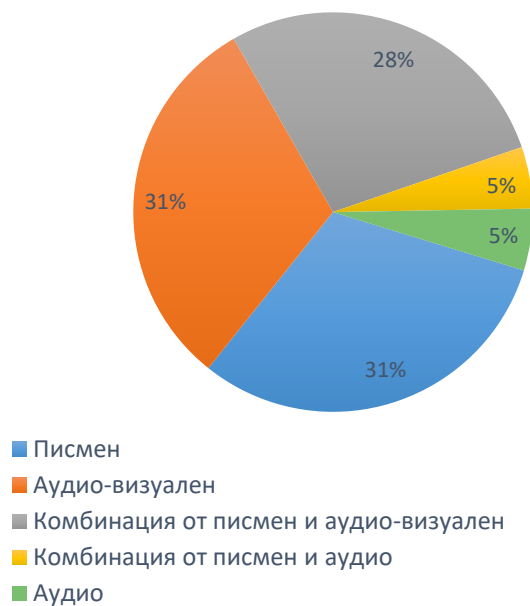

■ Да ■ Не

Колко често бихте гледали самостоятелна телевизионна новинарска културна емисия? (Фиг. №4)

В какъв вид предпочитате новините за култура? (Фиг. №5)

С каква дължина предпочитате новините за култура? (Фиг. №6)

Какво е отношението Ви към смесване на културни теми заедно с по-небрежни лайфстайл новини в рамките на едно предаване или слот? (Фиг. №7)

